

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi Könyvtár
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Nehézségek.

Budapest, szeptember 17.

A kiegyezési tárgyalásokat a mai nap folyamán váratlan fordulat szakította félbe, minek következtében a magyar miniszterek bucsút mondtak Bécsnek anélkül, hogy a kiegyezés ügye dülőre jutott volna.

A tárgyalások félbeszakítása körül felmerült mozzanatok, Wekerle bucsuzása a királytól, a magyar miniszterek hirtelen történt elutazása, gróf Andrássy Gyula ott maradása Bécsben s a hazaérkezett miniszterek elejtett szavaiból kivethető nyilatkozatok arra engednek következtetést, hogy ezuttal a helyzet komolyra fordult s hogy az osztrák és a magyar kormány közt nagyon jelentős differenciák merültek föl.

A magyar kormány köréből felhangzott kijelentés szerint minisztereink nem is szándékoznak egyhamar Bécsbe menni a félbeszakadt tárgyalások fonalának újból való fölvétele végett; s ha ismét elkezdődnek a tárgyalások folyamatba tétele, — s amint halljuk, ez októberben meg is fog történni — az csakis az osztrák kormány kezdeményezésére s csakis az osztrák kormánynak Budapestre való jövetelével történhetik.

Ugy ebből a kijelentésből, mint a magyar kormány magatartásából, de általában a jelenlegi magyar politikai közhangulatból csakis az vehető bizo-

nyosra, hogy a két kormány között kiütött konfliktus csakis az osztrák kormányra nézve lehet válságos; s ha az osztrák kormány merev álláspontjából engedni nem hajlandó, akkor a válság csakis a Beck-kormány bukásával nyerhet megoldást.

A magyar közvélemény, annak dacára, hogy azt ezuttal a kiegyezés ellenzékét alkotó függetlenségi és 48-as párt uralja, kénytelen-kelletlen ugyan, de belenyugodott abba, hogy ám hosszabbított meg a kiegyezés 1907. december 31-éig, mint végső határidőig. Természetesen nem mindenáron, hanem csakis Magyarország gazdasági erőviszonyainak becsületes figyelembevételével.

Azzal azonban tisztában lehetett és tisztában is volt mindenki, hogy a legnagyobb idegenkedéssel, sőt felháborodással fogadná mindenki Magyarországon a kiegyezés ügyétől teljesen független kérdéseknek a kiegyezéssel szerves kapcsolatba való hozatalát, főleg pedig a kvóta fölemelését.

El sem képzelhető Magyarországon olyan kormány, mely a kvótaemelést a jelenlegi országgyűléssel, akár ennek feloszlata esetén az újabb országgyűléssel is elfogadtatni képes lehetne.

Ha tehát a magyar kormány ezekben a kérdésekben állt keményen a sarkára, aminthogy egyebet úgy sem tehetett: magatartásával bizton számíthat az

egész magyar közvélemény osztatlan helyeslésére. Mig ellenkezőleg abban az esetben, ha ezekben a kérdésekben derekát beadná: nincs olyan magaslat a népszerűségnek és bizalomnak, ahonnan hanyatt-homlok alá nem bukhatná a nemzet felzuduló elégtelensége és bizalmatlansága.

Ebben a pillanatban még bajos volna megmondani, hogy az ellentétek, a tárgyalások melyik sarkpontján élesedtek ki. Nem lehetetlen, sőt minden valószínűség szerint az osztrák kormány, mely nem tudja megállani helyét az osztrák népparlamentben, oktalan és abszurd követelésekkel állott elő, hogy visszavonulása a hatalom polczáról, Ausztria gazdasági érdekeinek védelme alatt diadalmas legyen. Nem tudjuk. Azt azonban egész határozottsággal merjük állítani, hogy a magyar kormány, ha visszautasította az osztrák túlköveteléseket, csak természetes védelmi pozícióba vonult vissza. Mert a magyar kormány a kiegyezés kérdésében, ha megvédi érdekeinket s nem ajánlja fel a kvótaemelést, se katonai, se diplomáciai, se a világon semmiféle vívmány kedvéért, akkor a magyar földön még erősen megvetheti a lábát s el nem bukhatik. A mostani kormány opportunizmusa a szélső határig ér már s ezt a határt átlépni az alkudozások terén magyar kormányférfiúnak lehetetlenség. A mi hitünk szerint a kiegyezés kérdésében

A regény vége.

Írta: Déry Gyula

(Utánnoválás.)

A hatvanas évek közepén történt Bécsben, kevésbé a kiegyezés előtt. A Wiedenen ma is áll még az ódon palota, mely abban az időben egy aulikus érzelmeiről híres magyar mágnás tulajdona volt. Ezt a nagy urat a muszkavezetők között emlegették s ezenkívül nagy buzgalommal járt utána, hogy Magyarország az 1863-iki reixratba képviselőket küldjön. Ő maga többet magával meg is jelent ott, és igyekezett hazafias szellemű beszédeket mondani. Itthon kinevették érte, de ő szentül meg volt győződve, hogy nagy szolgálatot tesz a hazájának és el fog jönni az idő, mikor neki emlékszobrot emelnek.

Ennek az embernek volt egy leánya, e leány egy ideig középpontja volt a bécsi főúri társaságoknak. Bemutatták az udvarnál is, s a királyné nagyon megszerette. Azután híre futott, hogy beleszeretett egy egészen jelentéktelen emberbe, egy Seemann Alfréd nevű ügyvédbe, akit Alsó-Ausztria valamelyik választókerülete szélső szabadelvű programmal választott be a reixratba, s aki ott mérges támadásokat intézett a kormány, sőt az udvar ellen is, hogy így a figyelmet magára vonja. A német szabadelvűek lapjai dicsőítették is, de minden más párt leszólta és megvetette. A csehek, szlovének és lengyelek veszedelmes sovínisztának nevezték, a kormánypárti lapok mint üresfejű és széllebbélt reklámhóst nevétségessé igyekeztek tenni.

Hogy Szentkereszthy Paula grófnő miért szeretett bele éppen ebbe a nem rokonszenves alakba, az emberek nem igen értették. Még kevésbé volt érthető, ami ezután történt: a leányt megkérte Welisch Kelemen gróf, akit semmiképpen sem lehetett kifogásolni, mert nagyon gazdag ember volt, a külügyminisztériumban magas állást töltött be, a király sokat tartott rá, és ha nagykövetnek akart volna menni, választhatott volna Páris, London, Berlin és Pétervár között. Mégis a gróf kosarat kapott. Beszélték aztán, hogy a leány öszintén megmondta az apjának a kosár okát is, a Seemann iránt érzett szerelmét, mire apa és leány meghasonlottak. Szentkereszthy Paula tudniillik átköltözött a Wittgenstein palotába, anyai nagynénjéhez.

Mindezek után egy félév telt el és ezalatt nagy változások történtek. Gróf Welisch Kelemen nem tudott belenyugodni a kudarcba és a félét nem hagyta gyümölcsözetlenül.

Ősszel tudniillik, mikor a társaság ismét összegyűlt a császárvárosba, egyszerre csak aranyos szegélyű meghívók repültek szét s ezeken gróf Szentkereszthy a leánya esküvőjére hívta meg az arisztokráciát.

Az esküvő fényes ünneppé vált. A palota hosszú ablakaiból kitorló világosság ragyogóvá tette az éjszakát s az urakra váró fogatok népessé tették az utcát. A termekben nagy vigasság állt, az arisztokrácia teljes számmal jelent meg, mert a nagyérdemű főúr családi ünnepén ottlenni mindenki kötelességének ismerte. Ugy vélték, tartoztak ezzel a sokat szenvedett árának, ki iránt sorsa mostohaságáért mindnyá-

jan részvétet éreztek. És senkisé volt, ak megütözött volna, hogy a gyorsan elhatározott esküvő oly nagy nyilvánossággal megy végbe, a gróf tartozott ezzel önmagának. Így minden szóbeszédnek eleje van vége; a világ ott látja az arát örömtől sugárzó arccsal, a délczag nagyvilági völégényt, ki a szerencsekivánatokot úgy fogadja, mintha a boldogság almája magától hullott volna az ölébe és nem vívott volna meg érte az éggel és a pokollal. És ott látja a menyasszonyt, mirtuszkoszorúval a fején, fehér fátyla alatt még fehérebb arccsal, lesütött szemmel hallgatagon, ahogy egy menyasszonyhoz különben illik is.

Valóban nem volt az egészben semmi különös. Ha netalán lett volna a vendégek között, ki azért jött el, hogy a család zivataros történetéből valamit megtudjon, vagy csak következtethessen is, csalódva kellene távoznia. Abban egyeztek meg mindenek, hogy ez az esküvő új és szebb korszak előestéje a családban, s a házasság egyike lesz a legboldogabbaknak. Hogy a menyasszonynak, aki oly fiatal még, volt egy eszményképe, abban semmi különöst nem találnak; hol az a hölgy, kinek serdülő korában hasonló gyöngéi ne lettek volna, s nem mindnyájan kiábrándultak-e kisebb-nagyobb szomorkodás és könyhullatások után? Bármint fájjon is az ilyen seb, gyorsan heged és legjobb orvosság rá a mirtuszkoszoru.

Welisch gróf boldogságában valóban senkisé kételkedett. Kétségtelen, hogy később teljesen meg fogja nyerni a felesége szívét, ha ugyan már eddig is teljesen meg nem nyerte. És itt a beavatottak nevetve néztek

a magyar kormány csak lent, csak Budapesten, a magyar pártok előtt, vagy a magyar parlamentben bukhatik meg. Ha Bécsben bukna meg a magyar érdekek védelmében, ez a bukás csak azonnali diadalmas feltámadást jelentene.

Hogy nehézségek vannak, ezt elismerjük. De a nehézségek legnagyobbika mégis csak az, hogy a magyar parlament többsége perhorreszkál minden néven nevezendő kiegyezést Ausztriával. Ez talán mégis olyan argumentum, amely az osztrák politikusoknak parancsoló érdeküké teszi, hogy leszálljanak magas paripájukról.

A kiegyezés megfeneklett.

— A miniszterek hazajöttek.

Budapest, szeptember 17.

Szombaton este a magyar kormány tagjai azzal jöttek vissza az osztrák császárvárosból, hogy a hétfőn folytatandó tárgyalások során dülőre viszik a kiegyezést. Tegnap már rossz hírek érkeztek, ma pedig már a kiegyezés megfeneklett és a kormány tagjai, gróf Andrassy Gyula kivételével, már vissza is érkeztek Budapestre. Félbeszakították a tárgyalásokat, mert a két kormány nem tudott megegyezni a kvóta kérdésében. A magyar kormány határozottan megjelölte azokat a föltételeket, amelyek teljesítése esetében hajlandó a kvótának, valamely formában való fölemelését elfogadni, az osztrák kormány ezeket nem fogadta el, s így a magyar miniszterek ott hagyták az osztrákokat. A magyar kormány összes tagjai tanácskoztak ma Bécsben, megállapították, hogy az osztrák kormány nincsen megegyezésre szánt, azután *Wekerle* elment a királyhoz, mint ő mondta: *elbucszni*. Haza is jöttek. Csak gróf Andrassy Gyula maradt Bécsben, akit a király és *Ferencz Ferdinánd* trónörökös holnap kihallgatáson fogadnak. Ez a két audiencia nagyfontosságú lesz

össze és elismeréssel emlegették a diplomata és diadalát. Suttogtak közben bizonyos homályos multu márkinéről, akit a külügyminisztérium koronkint igen kényes megbízásokkal szokott megtisztelni. Ezt a hölgyet III. Napoleon egykor kiutasította Párisból, ahol kémkedésen kapták rajta, annak utána Berlinben szerepelt egy ideig, ahol kicsibe mult, hogy el nem zárták. A szépsége, az ügyessége és a pénze azonban megszabadították. A pénzt a bécsi külügyminisztérium adta neki, ő viszont értékes államtitkokkal szolgált. Ez idő szerint a Rivierán utazott és pedig a dr. Seeman Alfréd ur társaságában. A gróf Welisch Kelemen kedvéért vállalkozott e kalandra a márkinő és a szabadelvűség aranyszáju apostola, fogalommal sem bírván a magasabb diplomácia eszközeiről beleesett a hálóba. Alig értek Monakóba, gróf Szentkereszthy Paula már mindenről pontosan volt tájékoztatva. Így következett el a mai nap.

Ejfélkor vette kezdetét a táncz. Ki vennie észre ilyenkor, hogy a menyasszony, kit férje vitt körül a teremben, azon hevülten, remegve a farsztó mozgástól s az ezerféle vigalomtól, a női öltözésében át kimegy a hűvösségbe, végig fut a folyosón s benyit szobájába? A kedves hajlékba, hol gyermekkorát átélte, ahol anyja életében annyi boldog napot látott s ahonnan atyjának szigorú parancsa a vallomás napján kiüzte őt s ahová most a világ elől bemenekül.

Megáll a küszöbön, körültekint s forró könyvek peregnék szeméből. Zokogás fogja el s aztán lerogyik a térdeplőre és szeméit a Mária képre veti.

Imába kezd. Halvány éji lámpa vöröses

ebben a válságban és a magyar nemzet megnyugvással látja, hogy gróf Andrassy Gyula képviseli érdekeit a korona mostani és jövőendő viselője előtt.

A kormány tagjait megérkezésük alkalmával a pályaúdváron a függetlenségi képviselők fogadták és van remény arra, hogy a képviselőház többsége erélyes állásfoglalással fogja megmutatni, hogy milyen lehet az az utolsó kiegyezés, amelyet kényszerítésből még elfogad. Mert a kiegyezési tárgyalásokat, a mai félbeszakítás dacára, tárgyalni fogják és félhivatalos jelentés szerint az osztrák miniszterek a jövő hónap elején Budapestre jönnek.

A helyzet tehát föltötte válságos, de következményei csak az osztrák kormányra nézve lehetnek. Érti ezt báró Beck is, aki már sugalmazott is olyan közleményeket, hogy jobb kiegyezést, mint a milyent ő akar, semmiféle kormány sem tud kötni. Ez a beharangozása annak, hogy ő népszerűen, a kiegyezés kérdésében akar megbukni, mert bukni kell...

A mai nevezetes eseményekről a tudósításunk a következők:

Megszakították a tárgyalásokat.

A magyar kormánynak a kiegyezési tárgyalásokon résztvevő tagjai ma este Bécsből visszaérkeztek Budapestre. Ez nem jelenti ugyan — a kormány köréből eredő hír szerint — azt, hogy a tárgyalások fonala végképp elszakadt, de mindenképp a kiegyezés körüli válság kitűlésével egyértelmű az, hogy a két kormány közt a tárgyalás most megegyezés nélkül hirtelen félbeszakadt. Ennek a fordulathoz az oka az osztrák kormány magatartása. A Beck-kabinet a magyar kormány lojalitás, jóhiszemű eljárásával szemben újra ahhoz a perfid taktikához folyamodott, hogy lehetetlen követeléseket állított az utolsó perczben a készülő megegyezés útjába. Ez indította a magyar kormányt arra, hogy a tárgyalásokat félbeszakítva hazautazzék. Beavatott körökben úgy tudják, hogy éppen a magyar kormány e határozott fellépésére vezethető vissza, hogy osztrák részről nem akarják ezt a fordulatot a tárgyalások megszakításának tekinteni. Az osztrák miniszterek tehát most Budapestre fognak utazni, hogy a tárgyalásokat újra folyamatba tegyék. Ez október elején történik meg.

fénye vet világot a fehérfátyolos imádkozóra, a hold benéz és halvány, sápadt sugarai beleszűrődnek a szoba félhomályába. Künn bárnyfelhők eveznek a világos égen s betekintenek az ablakon, a parkban szél ringatja a lombos fákat és minden mozdulatjukkal mintha rejtelmes sötét árnyakat rebentenének szét sátoraik alól. A szoba másik végén egy ablakszárnyat nyitva feledtek, azon behallik a levelek suttogó beszéde, egy bánatos nyögés, szellemajkak bus siráma, sok sok szava a népes, hangos éjjeli természetnek.

A leány elakad az imában. Nem érez könnyebbülést tőle; hiába néz a Mária képre, hiába mondja hangosan a megszentelt szavakat. Csak ajkán van a menyország, szívében pokol. A megbékülés enyhületes érzése helyett csak gyűlölet fakad szívében az egész világ iránt, melyben nem tud senkit, akiért élnie érdemes. Szemében sötét tűz gyulad ki, és felkiált:

— Ha nem a te akaratod, nem történhetne meg, te mindenható Isten!

Aztán bezárja a szoba ajtaját, eldobja a kulcsot, biztos léptekkel a szekrényhez megy, vizet tölt egy pohárba, port hint belé, melynek hűvölését egy kisedet tárcza beléséből fejte ki, s fenéig issza a gyilkos italt.

Leül, végig simítja homlokát s mosolyog, mintha önmagától kérdezné: Ennyi az egész? Nem ment nehezen... Ránéz a pohárra, melyből a halált itta és érzi, hogy ha még tele volna, újból kiinná. És csodás megnyugvás fogja el. Megbocsát már most mindenkinek, akit gyűlölni szeretne, annak is. Nem vádol többé senkit; azt a sorsot, ami őt érte, úgy sem mások szereztek, ő maga idézte föl. Senki

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter Bécsbe érkezett és ma reggel a Bankgassei magyar házban a magyar kormány már ott levő tagjaival tanácskozássra ült össze. Ezen tanácskozáson az összes Bécsben időző magyar miniszterek részt vettek, és pedig: *Wekerle*, *Andrassy*, *Kossuth*, *Apponyi*, *Darányi Zichy*. Itt állapították meg a magyar kormány álláspontját az osztrák taktikával szemben. A megegyezésre irányuló jóhiszemű törekvés jellemzi a magyar kormány egész eljárását. Ezzel a jóhiszeműséggel szemben Beck és kormánya visszatért a régi perfid fogásokhoz. Ma például azt híreszteli az osztrák kormány intenciója értelmében a *Neue Freie Presse*, hogy a nehézségeket a magyar részről felmerült új incidensek, *Wekerle* új követelése okozták. Ez nem felel meg a tényeknek. A magyar kormány álláspontja az volt, hogy az osztrák részről követelt kvótáemelésről csak azon az alapon lehet tárgyalni, ha Magyarország az osztrák követelés mértékével egyenértékű pénzügyi, gazdasági vonatkozású eredményeket érhet el a kiegyezés keretében. És az osztrák kormány volt az, amely most a maga részéről lehetetlen követeléseket támasztott.

A magyar miniszterek mai értekezlete nem tehetett kötelessége tudatában egyebet, mint hogy az osztrák követelődésre a tárgyalások félbeszakításával felelt. Ez volt az eredménye a tanácskozásnak, mint ahogy mást várni se lehetett. Gróf Andrassy Gyula ezen a tanácskozáson is, mely természetesen nem a pártok vezéreinek, hanem a minisztereknek tanácskozása volt, a magyar érdek legerélyesebb védelmének álláspontján volt.

A miniszterek értekezletéből *Wekerle* miniszterelnök délelőtt tizenegy órakor a királyhoz ment kihallgatásra, a kormány többi tagja pedig még tovább tanácskozott. Az audiencia háromnegyed óra hosszat tartott és onnan visszatérve *Wekerle* közölte minisztertársaival a kihallgatáson történteket. A magyar miniszterek délután visszautaztak Budapestre. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter azonban még Bécsben marad és holnap a király kihallgatáson fogadja.

Ma korán reggel már világos volt, hogy a helyzet a kiegyezésre nézve rendkívül kedvezőtlen. Ma reggel kilencz órakor, amikor a magyar miniszterek, küztük a reggel érkezett gróf Andrassy Gyula is, a miniszterelnök szobájában tanácskozássra ültek össze, már nyilvánvaló volt, hogy a mai nap, ha hoz is dön-

sem oka annak, egyedül ő és senki más nem üldözte őt halálba, mint a maga szíve. Nagyatyját okolja talán, mert előre látta, hogy méltatlannak adta a szívét és ellene volt? Férjét, aki szereti s nem akart róla lemondani? Seemannt, mert beleunt a czéltalan küzdelembe és megtántorodott?

Igaztalan vád volna ez mind; ő maga nem akar élni tovább, szerelmi önzése öli meg s ez lehet bűn, bármi nagy, tehet-e róla, hogy másban megnyugvást nem talált, sem égen, sem földön?

És eszébe jut, hogy ezt meg is kellene írnia. Bűn volna ez is, még nagyobb és igazolatlan, a szörnyű fájdalmat, amit nekik okoz, azzal tetézni, hogy halála okozóinak hihessék magukat. Leül íróasztalához, maga elé teszi az órát s megszámolja érverését. Azután írni kezd.

„A morfiumláz deliriuma előtt írom ezeket. Percenkint kilenczvenet ver csak a szívem, aki egy órán belül halott leszek, most még a béke és megnyugvás szavával veszek búcsút attól, akit szeretek.“

„Te vagy az, cietem megrontója, aki szeretni és szenvedni megtanítottál! Némán türtem, mikor türni kellett, most némán halok meg, midőn nincs miért türni tovább. És oly jól esik nekem az, hogy megbocsáthatok neked, és utolsó perczimeit megédesíti, hogy menteni tudlak. Oh hihetnélek bár ártatlannak teljesen és csak rossz sorsunkat okozhatnám, amiért ennek így kellett történni! Mosolyogva tudnék meghalni, ha hihetném, hogy tőled szeretve halok meg, ha meggyőzne valamit, hogy lemondás és áldozat volt az neked, elhagyni engemet, mit nagyobb érdek követelt, mint a mi boldogságunk és nem hitszégés!

tést, ez csak kedvezőtlen lehet. A magyar miniszterek tanácskozása teljes két óra hosszat tartott. Ezen minden eshetőséget meghánytak-vetettek és a magyar miniszterek teljesen egyetértettek a miniszterelnöknek tegnap kifejtett álláspontjával és az ő nézetével magukat teljesen azonosították. E tanácskozás után ment *Wekerle kihallgatásra a királyhoz*, hogy jelentést tegyen az eddigi tárgyalásról. A jelentés természetesen nem lehetett kedvező. A miniszterelnök háromnegyed órát töltött a felség dolgozószobájában. Amikor hazatért, a magyar miniszteriumban várták miniszter társai, akikkel rövid tanácskozást folytatott. Rögtön utána megtudtuk, hogy a magyar miniszterek délután elhagyják Bécsét. A két kormány az a hiradása, hogy a tanácskozás fonala nem szakadt meg teljesen, csak a helyzet komolyságának leplezésére szolgál.

A válság okai.

A magyar kormány környezetéből eredő hírek a Beck-kabinet magatartását adják a kiegyezés válságának okául. Ismét előtérbe jutott az a már ismételt hangoztatott vélemény, hogy báró Beck a maga népszerűségének növelése céljából idézte elő az újabb bonyodalmakat. Ugy mondják ugyanis, hogy az osztrák kormány Ausztria jelenlegi belpolitikai helyzetéből kifolyólag és a parlamenti pártok alakulása következtében teljesen elvesztette lába alól a talajt és bukása már befejezett tény, amelynek publikálását csak a kiegyezési tárgyalások halasztják. A király ugyanis azt kívánja, hogy a Beck-kormány, amely megkezdte a kiegyezési tárgyalásokat, fejezze is be azokat és az ausztriai kormányválság csak a kiegyezés megkötése után intéztesse el. Báró Beck tegnap kihallgatáson volt a királynál, s ez alkalommal meggyőződött arról, hogy állása teljesen tarthatatlan. Már emlegetik is az utódját *Bienerth* belügyminiszter személyében, aki kabinetjét az új alakulatu parlament szerint fogja megalakítani. Báró Beck ezt a helyzetet látva, elhatározta, hogy ha már buknia kell, népszerűen, a kiegyezés kérdésében bukik meg, hogy aztán a parlament többségének rokonszenvét megnyerve, ő rekonstruálhassa a kormányt. Ezért helyezkedett olyan merev álláspontra, hogy a tárgyalá-

sokat a magyar kormány kénytelen volt megszakítani.

Osztrák részről így jellemzik a helyzetet: E pillanatban, a mai eredménytelen tárgyalás után szó sem lehet a kiegyezési konferenciák legközelebbi folytatásáról. Az a legkedvezőtlenebb szymptoma éppen a kiegyezés állására nézve, hogy az újabb tárgyalások határidejét nem is állapították meg, de azért szakításról nem, csak félbeszakításról lehet beszélni.

Alighogy a mai tárgyalásokat bejejeztettek nyilvánították, magyar részről azt a határozott reménykedést fejezték ki, hogy még e hónap vége felé, de legkésőbb október elején a két kormány ismét össze fog ülni, a meg-egyezés útját keresni.

Mikor a két miniszterelnök konferenciája után bebizonyosodott, hogy a magyar kormány a kvótaemelés fejében osztrák részről tett engedményekkel nem éri be, Ausztriára nézve a kiegyezés mérlege passzív szaldót tüntetett fel és báró Beck kijelentette, hogy ilyen kiegyezést nem köthet. Erre magyar részről azt hangsúlyozták, hogy kiegyezést kvótaemeléssel a magyar parlamentben nagyon nehezen lehetne megszavaztatni, amire viszont osztrák részről az volt a felelet, hogy kvótaemelés nélkül egy kiegyezés az osztrák parlamentben a legnagyobb ellenállásra találma.

Ezután *kompromisszum-terveket* vetettek föl, amelyekben fontos szerepet játszottak a forgalom-politikai követelések, amelyeket a magyar kormány támasztott. Majd más kompenzációs objektumokat kerettek, de nem találtak elfogadható utat és mivel a tárgyi merevség nem enyhült, nem maradt más hátra, mint félbeszakítani a tárgyalásokat. Az elvált pillanatban az újabb találkozásról szó sem volt.

Magyar részről még csak nem is czéloztak az újabb tárgyalásokra, nehogy azt a látszatot keltsék, mintha a kvóta felemelésének kérdésében már kimondták volna az utolsó szót; még kevésbé tette ezt az osztrák kormány, nehogy úgy lássék, mintha a jövőben szó lehetne az osztrák kormány álláspontjának esetleges megváltoztatásáról.

Az osztrák kormány megmarad amellett, amit a konferencián többször kifejezett, hogy csak olyan kiegyezést hajlandó kötni, amelyért a parlament előtt képes helytállani. Egy kiegyezéssel kvótaemelés vagy azzal teljesen egyenértékű kompenzációk nélkül báró Beck nem fog a reichsrath elé állani.

Az osztrák kormányhoz közel álló *Wiener Allg. Ztg.* a következőket közli:

Itteni jól beavatott körökben hangsúlyozzák, hogy a magyar kormány — nyilván a magyar pártok vezetőinek befolyása következtében — ma sokkal intransigensebb magatartást tanusított, semmint az utóbbi tárgyalásokon. Viszont az osztrák kormány ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy csak olyan kiegyezéssel lép a parlament elé, amelynek mérlege igazságos. Egyelőre a kvóta felemeléséről van szó, amelynek fejében magyar részről olyan engedményeket kívánnak, hogy azoknak teljesítése a kiegyezés mérlegét Ausztriára nézve kedvezőtlenül alakítaná.

Tévedés volna azt állítani, hogy az osztrák kormány a kvótának Magyarország részéről leendő felemelését *conditio sine qua non*-nak tekinti. Ha a magyar kormány a kvótaemeléssel egyenértékű rekompensációkra volna hajlandó, akkor a kiegyezési tárgyalások bizonyára kedvező eredményre vezetnének.

Ma a helyzet nem kielégítő, sőt határozottan rosszabbodott. Jobb kiegyezést, mint amint a mostani osztrák kormány képes kötni, bizonyára más osztrák kormány sem tudna elérni. A határvonalaktól pedig, amelyeket a Beck-kabinet megvont, egyetlen osztrák kormány sem tághat.

Ha nem sikerülne megtalálni az osztrák kormány által keresett kiegyezési mérleget, akkor könnyen megeshetik, hogy a Beck-kabinet a parlament előtt ki fogja fejtetni az okokat, amiért nem volt képes kiegyezést kötni és Ausztria akkor kénytelen lesz a maga háztartását saját maga vezetni.

Újra a katonai kérdések?

A kihallgatás után *Wekerle* a magyar házba hajtattott, ahol a kormány tagjai — a külügy-

Oh csak egyszer hallanám még ajkaidról, hogy szeretsz, a régi szerelemmel és kebleden lehelhetném ki léteimet. Hogy mi lesz azután — mit kérdelem én? Hogy enyém nem lehetél, azért meghalok, de megbocsátok; ha nem szeretsz, vagy soha nem szeretted, ez a bucsuszavam — azt egész életemben te ne bocsásd meg soha magadnak . . ."

És amikor az utolsó szót leírta, egy kéz érintését érzé a vállán.

Ijdedten összerázkódva hátratekint, egy sötét alakot látott állani, villámló szemmel, feléje nyujtott karral.

— Alfréd! Alfréd! Alfréd! — sikolt most fel a leány mindegyre kétségbeesettebb jajongással s aztán keblére veti magát a férfiúnak. Seemann magához öleli s pillanatokig úgy tartják egymást némán átkarolva. Aztán az ölelő karok közül egyszerre kiszakítja magát a leány.

— Mit akarsz itt? miért jöttél? mire magyarázsz? — kérdi sürgetve, arczán egy rémület sejtélem előjelével.

— Jöttem, hogy soha többé el ne hagyjalak, hogy magammal vigyelek!

— Értem? Értem jöttél? Oh boldogtalan!

— Ellenkezel?

— Most kellett jönnöd? Most? Előbb semmi sem vonzotta hozzám eltántorított szívedet. Csak most tudtál menekülni a kedvesed hálójából, mikor már mindennek örökre vége?

— Vége? Mert meg volt az esküvőd? Azt a köteléket szőttépní jöttem éppen. A törvény is jogot fog hozzá adni, a csalók armánya, melynek áldozataivá lettünk, váratlanul földerült. A márkinét lelőtte az igazi kedvese és az a

kórházban Welisch grófra vallott. Egy levél is van, mely arról szól, hogy engem a császár nevében kell eltávolítani Bécsből. Azzal ámitottak, hogy az uralkodó rendszerváltozást kíván és belőlem miniszter lehet. Politikai találkozóra csaltak le Nizzába — mindezt Welisch fözte ki úgy, hogy Bécsből eltávolítson és a hűségemet kétségessé tegye. A törvény keze elől nem fog menekülni.

— Alfréd!

— De menekülnöd kell teneked ő előle... A park hátulsó ajtaja előtt, melynek a kulcsát te adtad egykor nekem, kocsi vár ránk a szabadban . . .

— Alfréd!

— Hiába ellenkezel! Vagy együtt megyünk, vagy együtt halunk — ezt végeztem!

— Együtt halunk Alfréd — szól a leány és zokogva esett vissza az asztal elé.

Alfréd most meglátja az irást, mely csak az imént lett kész s egy pillantást vet belé. Majd megragadja a leány vállát, fölemeli, szeme közé néz, aztán hevesen visszataszítja a székre és rémülten fölfordít:

— Megtörtént?

— Elhitették velem, hogy hitszegő lettem, hogy egy rossz asszonyért el tudtál hagyni. Akkor láttam, hogy az apámnak igaza volt. Bűnbánólag jöttem vissza hozzá, ő azt követelte, hogy nyujtsam Welisch Kelemennek a kezemet. Akkor ráhagytam, de most láttam, hogy nem tudok ura lenni a szavamnak, így a halálnak adtam magamat.

— Visszaveszlek attól is! Visszaveszlek! — kiáltott a kétségbeesés hangján a férfi és az ajtóhoz rohant, hogy segítséget hozzon.

De az ajtó zárva volt. Seemann tétova

nélkül sárkon fordul, s az ablak felé tart, hogy ott távozzék a szobából, ahol bejött.

— Ne arra menj! szól a leány. A parkon át hosszú az út, addig én meghalok. A kulcsot a földre dobtam, keresd meg és siess! Mi még boldogok lehetünk. Csak a fejem ne zugna már, csak a szívemet ne érezném úgy dobogni . . .

Alfréd megtalálja a kulcsot, kinyitja az ajtót és távozni akar. A lány most odarohan hozzá, görcsös erővel kapaszkodik a nyakába.

— Nem, nem, ne menj! Késő. Nem fogsz életben találni többé. Hiába minden! Én a kebleden akarok meghalni. Nincs hatalma többé a tudománynak bajomon. Minden emberben forr már a vér, s lüktetését a lábamtól az agyamig érzem.

Alfréd le akarja fejtetni a leány karjait, de nem bír velök. Görcsösen kulcsolódnak azok nyaka körül és ölelésükből nem tud kibontakozni.

— Ne menj, ne hagyj el e szörnyű pillanatban, sikoltott a kétségbeesés hangján a leány, amint érzé, hogy kedvese szabadulni akar tőle, és arczát még erősebben szorítja kebléhez.

A férfi összeszedé minden erejét és egy erőszakos kézfogással szíveszi a leány összefont ujjait. Aztán megragadja a leány karját, a dívánhoz vonzolja és egy gyors mozdulattal visszaszökik az ajtóhoz. Jól tudja, hogy amit a leány tett, az már a láz kezdete és hogy a válság kezdődik. Ha öt percnél hamarabb érkezik segítség, még talán van mentség, később hiába hozná már. És lázas sietséggel nyitja föl az ajtót. Akkor vissza néz, hogy mielőtt elmenne, még egyszer lássa az imádoit arczot,

miniszternél látogatóban levő *Kossuth* kereskedelmi miniszteren kívül — együttesen várta. *Wekerle* itt hosszabb beszélgetésben beszámolt a királynál történt audienciájáról s a kormány tagjai ezután az osztrák miniszterelnökségre hajtottak s ott az osztrák kabinet tagjai előtt rövid konferencia keretében *Wekerle* miniszterelnök újlag precizizozta a magyar kormány álláspontját, egyben jelezte, hogy miután a kiegyezési tárgyalás megszakítás nélküli folytatásának most nincs értelme, azt rövid időre elhalasztják és a magyar kormány tagjai ma délután Bécsből elutaznak. Ennek a nem ugyan váratlan, de bizonyos fokig mégis meglepő fordulatnak közvellen oka hír szerint az, hogy az osztrák kormány által már korábban felvetett és fentartott junktimra junktimmal jelelt a magyar kormány. Ennek a junktimnak a lényege az, hogy a közösi kiadásokhoz való hozzájárulási arány felemelésében rejlik túlkidások ellenében az ország bizonyos megfelelő kompenzációkat kapjon. A kompenzációk valójában katonai kérdések terén mozognak, amelyek még a nagy válság idejéből elintézetlenek s a mai helyzetnek is a magvát teszik. Hogy ezek a katonai kérdések s a velük összefüggő diplomáciai ügyek minő természetűek, egyelőre természetesen nem tudhatni. Annyi azonban kétségtelen, hogy a magyar kormány is junktimot állított fel s ennek az elintézése, illetve a tárgyalások anyagába való bevonása lesz a legközelebbi tárgyalások anyaga. A magyar kormány továbbra is megmarad amaz álláspontja mellett, amelyet eddig elfoglalt és amelyet egy előkelő magyar politikus a következő szavakkal jellemzett:

Magyarország megszavazhat ugyan egy mérsékelt kvótaemelés, de csak abban az esetben, ha olyan ellenszolgáltatást kap, amely kárpótol arra az egész időtartamra, amelyre a kvótaemelés vonatkozik.

Ezekre az ellenszolgáltatásokra vonatkozólag ezideig nem tudnak megegyezni, mert egyrészt Magyarország keveseli azokat az ellenszolgáltatásokat, amelyeket Ausztria felajánl, másrészt pedig az osztrák kormány nem tartja teljesíthetőnek a magyarok követeléseit. Ugy látszik, hogy a bécsi tárgyalásoknak nincsen — legalább pillanatnyilag — egyéb eredménye, mint az, hogy a nehézségek megoldását elhalasztják. A tárgyalások megkezdésekor létezett holtpontra szerencsésen átjutottak már, amikor a tárgyalások újabb holtpontra akadtak. Vajjon az e körül felmerült nehézségek legyőzhetőek lesznek-e vagy sem, azt valószínűleg már csak a budapesti tárgyalások fogják megmutatni.

de nem fordíthatja el róla többé a tekintet. Helén hátrádott a diványon, karjai lecsüngtek s a szemé iránytalan nézéssel meredt a levegőbe.

— Paula! kiáltott Seemann, és odarogyott a lány mellé. Megragadta a kezét, vállát, megrázta, fölemelte a fejét, csókolt szétnyúló ajkait — mind hasztalan! Életet többé nem lehelhetett bele.

Paula meghalt. A mérge sok lehetett, gyorsabban hatott, mint várható volt; a szegény gyermek alig érzett halálküzdelmet. Az első görcs, mely lihegő keblétől elzárta a levegőt, halála lett.

Seemann ott térdelt mellette, hosszan, némán és könnytelenül. Csak ráhajolt és nézett elhomályosult szemébe, melyek hogy nem fognak többé ragyogni, oly hihetetlen volt neki. A lehullott csillag fénye is sokáig ott cirkázik még előttük és azt hisszük, égő tüzöket látjuk, Alfréd is látta még a Paula égő tekintetét, fülébe csengtek a szavai, úgy, mintha ismételte volna azokat, s hogy az csak ábránd, hű csalódás, nem tudta felőle meggyőzni önmagát. Hogy az a fiatal élet elhunyt mint gyöngye gyertyaláng, hogy e szép lélek ereje teljességében meghódított a rut halálnak, hogy elapadhatott a jóság és szeretet ama forrása, mely dobogó szívéből fakadt volt — lehetetlen az! Lehetetlen, hogy az legyen díja a legigazabb szerelmenek: elveszni nyomorultul, boldogtalanul, az ezer szenvedéssel kivított boldogság előestéjén. Lehetetlen, hogy igazságot oszító hatalom ne lenne, mely ezt megakadályozná, lehetetlen hogy ember ily sorsra születhesse. Ha van emberi tudás, annak kell segíteni, ha

Gróf Andrássy Bécsben.

Az alkotmánypárt vezére, gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter ma reggel Bécsbe érkezett és a magyar minisztériumba szállt. Megérkezése után a magyar kormány tagjai nála tanácskozásra ültek össze, amely tizenegyedfél óráig tartott. A tanácskozás után *Wekerle* a Burgba ment. Kihallgatása tizenkét óráig tartott. A kihallgatás után a miniszterelnöki palotában a két miniszterelnök s a kereskedelmi és a földmívelésügyi miniszterek tanácskozás-folytattak. Kivülök ebben a tanácskozásban részt vettek a három koalíciós párt vezetői, *Apponyi*, *Andrássy* és *Zichy* grófok. *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter *Töke-Terebesen* kapta meg a miniszterelnöknek Bécsbe szóló meghívását. *Andrássy* gróf azonnal utra kelt és egyhuzamba utazott Bécsig, ahova ma reggel érkezett meg. A belügyminisztert reggel meglátogatták a magyar miniszterek és hosszasan tanácskoztak. *Andrássy* Gyula gróf még holnap is Bécsben marad és a király kihallgatáson fogadják.

Egy másik jelentés szerint gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter holnap délelőtt tizenegy órakor kihallgatásra hivatalos *Ferencz Ferdinánd trónörökös*hez. A belügyminiszter kihallgatása két kérdéssel van összefüggésben. Az egyik kétségtelenül a *kiegyezési tárgyalások* jelenlegi állása, a magyar kormány által felállított kompenzációkkal kapcsolatosan, a másik pedig a választói jog készülő reformja. A trónörökös, aki tudvalevőleg egyik mozgatója volt az általános választói jog behozatalának Ausztriában, informáltni szeretné magát arról, miképpen szándékozik a magyar kormány a választói jogot Magyarországon kiterjeszteni, mert az általános választói jognak oly módon való behozatala, — mint ahogyan az Ausztriában történt — aggodalommal tölti el. *Andrássy* Gyula gróf a trónörökösnél tett látogatása miatt még Bécsben marad, de a látogatás után Budapestre keresztül *Töke-Terebesre* utazik.

Wekerle a királynál.

Háromnegyed tizenegykor *Wekerle* miniszterelnök a Burgba hajtott, ahol tizenegy órakor kihallgatáson jelent meg a király előtt. A miniszterelnök a kiegyezés kérdésében az osztrák kormányval folytatott eddigi tanácskozások eredményéről tett jelentést a felségnek. A kihallgatás egy óráig tartott és utána a miniszterelnök visszatért minisztertársaihoz, akik a magyar házbán várokoztak rá.

Amint kocsija a Bankgasseba ért, ahol a

magyar ház áll, *Wekerle* az utcán megpillantotta *Apponyi* Albert gróf és *Darányi* Ignác minisztereket. Leszállt kocsijáról és beszélgetni kezdett velük. Nemsokára csatlakozott a csoporthoz *Andrássy* Gyula gróf is és a miniszterek hosszasan beszélgettek az utcán. Visszatérve a magyar házba, a miniszterek tanácskozásra vonultak vissza. *Kossuth* Ferencz nem vehetett részt e tanácskozásokon, mert ő ebben az időben *Aehrenthal* báró külügyminiszternél tett látogatást. *Kossuth* Ferencz csak 12 óra után érkezett meg az osztrák miniszterelnöki palotába, ahol a magyar és az osztrák miniszterek közös tanácskozást tartottak. Itt értesíthette csak *Wekerle* *Kossuth* a kihallgatás eredményéről.

A miniszterelnök a kihallgatásról azt mondta, hogy jelentést tett a királynak az osztrák kormányval eddig folytatott tárgyalások eredményéről és jelentette azt is, hogy a *kiegyezési tárgyalásokat az osztrák kormányval egyetértőleg bizonyos időre megszakítják.*

Wekerle az újságíróknak a mai kihallgatásra vonatkozó kérdésre ezt felelte:

— Elbucsuztam ő felségétől, mert ma délután valamennyien visszautazunk Budapestre.

A magyar miniszterelnöknek ez a kijelentése, amelyre különben a mai nap eseményei után el lehettek készülvé, úgy az osztrák, mint a magyar körökben nagy hatást tett.

A két kormány találkozása.

A magyar miniszterek, dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi, gróf *Apponyi* Albert vallás- és közoktatási, *Darányi* Ignác földmívelésügyi és gróf *Zichy* Aladár a király személye körüli miniszter, továbbá *Szterényi* József kereskedelemügyi államtitkár, *Wekerle* kihallgatása után az osztrák miniszterelnökség palotájába mentek, ahol közös miniszteri értekezlet volt. Ezen osztrák részről részt vettek báró *Beck* Vladimir miniszterelnök, gróf *Auersperg* földmívelésügyi, *Forst* kereskedelemügyi és *Koritovski* pénzügyminiszter, továbbá *Sieghardt* titkos tanácsos osztályfőnök. A tanácskozás két óráig tartott és eredmény nélkül végződött. Itt történt a végleges megállapodás arra nézve, hogy a magyar miniszterek ma délután öt órakor visszautaznak Budapestre.

Az osztrák rész egyik leghivatottabb képviselője a következő nyilatkozatot tette:

— A kiegyezési tárgyalások, bár végleges eredményre ezuttal sem vezettek, nem szakadtak meg.

Csak ezt ne tette volna! Mert mikor szájjával a hidegülő ajkakhoz ért s a csók után fejét megdöbbenve visszahúzta, egy kéz ért hozzá s a ruhája posztójánál fogva a levegőbe emelte.

— Seemann Alfréd! kiáltott a gróf egész testében összerázkódva és egy gyors mozdulattal ki akart siklani a vetélytárs keze közül.

— Biród és hóhérod — te gyilkos!

— Gyilkos — én?

— E leánynak gyilkosa, kit feleségeddé akartál tenni, de a halállal jegyeztél el. Minden napvilágra jött, büntársad vallott rád, bíró kezében a leveled. Ez öngyilkos leány halála elhozta a végórát. Olvass!

S félkézrel elébe tartá Paula utolsó sorait. *Welisch* remegve olvasta s mikor készen volt vele, egy utolsó kétségbeesett kísérletet tett, hogy kiszabadítsa magát. De vasmarok az, szorítása alatt megroppant a gróf vállcsontja s *Welisch* e fogásból megérezte, hogy nem pusztán fenyegetés volt, mit ellenfele az imént mondott. A leszámolás órája ez valóban s kétjük közül csak az egyik éli túl. A kígyó ügyességével vetette ekkor magát *Seemann*ra, megragadta a torkát és segítségért kiáltott.

Kiálthatott *Seemann* fölül és a rémes halálsikoltásra jöhettek mindenfelől az emberek, vendégek, urak és szolgák vegyest. *Seemann*nak kidagadtak a homlokán az erek, szeméit vér futotta el és irtózatos ökle, mint szalmaszálat zúzta össze a gróft. Mikorra segítség érkezett, a gróf összetört fejével, megfojtva feküdt lábai előtt, ő pedig összeszorított öklével, további küzdelemre készen nézett farkasszemet a belépőkkel.

A kiegyezési tárgyalásokat október első napjaiban folytatják majd Budapesten.

A Budapesti Tudósító jelenti: A közös miniszteri értekezlet, amelyen *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter nem vett részt, két óráig tartott. Beavatott helyről biztosítanak arról, hogy a tanácskozások még nem jártak eredményre, de azért nem szakítatnak meg, hanem Budapesten fognak folytatódni. Ezeknek az újabb tanácskozásoknak az ideje még nincsen megállapítva. Ma az összes miniszterek visszatértek Budapestre, *Andrássy Gyula* gróf kivételével, aki magánügyek miatt még itt marad. A szakeladók még délután folytatták munkájukat.

Kossuth Aehrenthalnál.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter déli tizenkét órákor meglátogatta a külügyminisztériumban báró *Aehrenthal* Lexa külügyminisztert. Maga a külügyminiszter a délelőtt folyamán tíz órától tizenegy óráig kihallgatáson volt a királynál.

A szakeladók tárgyalásai.

A délelőtt folyamán a földmivelésügyi minisztériumban véglegesen megszövegezték az osztrák-magyar vám- és kereskedelmi szerződésnek az állategészségügyi kérdésekre vonatkozó részeit. Magyar részről *Ottlik István* miniszteri tanácsos, dr. *Hutyra Ferencz* udvari tanácsos, *Péchy József* és dr. *Györy Loránd* miniszteri osztálytanácsosok, osztrák részről pedig *Zaleski* osztályfőnök, *Binder* miniszteri tanácsos, dr. *Seidler* udvari tanácsos és *Mikulics* miniszteri titkár vettek részt az értekezleten.

A vasutügyi minisztériumban a kassa-oderbergi vasutról és a hajózási társaságokról folytat ma délelőtt a tárgyalások.

Féltizenegykor vették kezdetüket az osztrák vasúti minisztériumban a kassa-oderbergi vasút ügyében tegnap megkezdett tanácskozások, amelyeken magyar részről *Kelety Dénes*, műszaki főtanácsos, *Csatáry Frigyes* máv. igazgató, *Haynal Vilmos* főfelügyelő és *Marzso Károly* vasúti- és hajózási felügyelő vettek részt. Ugyancsak tanácskozások folytak ma délelőtt a hajózási ügyekben. Ezeket a tanácskozásokat *Roessler* osztályfőnök elnökölt, magyar részről pedig *Wimmersberg* Frigyes báró osztálytanácsos, aki ma reggel érkezett e célból Bécsbe.

Hírek a kormányválságról.

A budapesti tőzsdén a déli órákban azt a hírt terjesztették, hogy a kiegyezési tárgyalások válsága miatt mind a két kormány beadta lemondását. Ennek következtében a vezető értékek tetemesen hanyatlottak, a négy százalékos magyar koronajáradékot pedig csaknem másfél százalékkal olcsóbban kínálták. A déli börzén Berlinből elég kedvező jelentés érkezett s a délelőtti híreket kerekén megczáfolták. Jól informált helyről ugyan azt jelentették, hogy a kiegyezési tárgyalások körül nagy nehézségek merültek föl, azonban valótlannak mondják azt a hírt, hogy már kenyértörésre került a dolog.

Egy küldöttség előtt gróf *Apponyi Albert* is tett a napokban czélzást a válságra. Ugy történt a dolog, hogy a tordaiak küldöttsége a gimnázium ügyében fentjárt *Apponyi Albert* grófnál, aki a kormány nevében elfogadta a gimnáziumra felajánlott telket, de egyúttal meg figyelmeztette a tordaiakat, hogy siessenek az iskola dolgának végleges rendezésével, hogy ő a szerződést mentül előbb aláírhasssa, mert politikai bonyodalom következhetne be. *Apponyi* tehát kormányválságtól fél, vagy legalább is kormányválságot sejt.

Ma este, amikor a kormány tagjai Bécsből visszaérkeztek, a kormány lemondásáról szóló híreszteléseket megczáfolták és *Wekerle* Sándor miniszterelnök munkatársunk előtt is kijelentette, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak.

A miniszterek hazaérkezése.

Este kilencz órákor a miniszterek visszaérkeztek az osztrák császárvárosból. A függetlenségi párt tagjai közül vagy tizenötön, köztük *Barabás Béla*, a párt alelnöke, *Leszkay Gyula*, *Burgyán Aladár*, *Hódy Gyula*, *Szász*

Zsombor, *Csizmazia Endre*, *Baross János* és mások, a nyugati pályaudvaron várták a minisztereket. A várakozás idejét élénk politizálással töltötték a képviselők, akiket különösen az a kérdés izgatott, hogy való-e a kormány lemondásának híre és hogy mi volt az oka a tárgyalások megszakításának.

Pontosan a menetrendben megállapított időben robogott be a bécsi gyorsvonat, amelyhez a miniszterek számára két termeskocsit csatoltak. Gróf *Apponyi Albert* lépett ki elsőnek a Perronra, ahol az összesereglett képviselők és az utazóközönség hangos éljenzessel fogadták. A minisztert láthatólag meglepte a váratlan üdvözlés, a sok kérdésre azonban kitérően csak ennyit felelt:

— Még nem lehet tudni semmit.

Megújuló éljenzés jelezte most, hogy *Kossuth* Ferencz alakja tűnt föl a termeskocsi ajtajában. *Barabás Béla* üdvözölte elsőnek és *Kossuth* sorra kezét fogott a képviselőkkel. Ujból megindultak a kérdezősködések. *Burgyán Aladár* ezzel a kérdéssel fordult a miniszterhez:

— Folytatjátok-e tovább az alkudozásokat?

— Mi már nem megyünk Bécsbe, — volt *Kossuth* jelentőségtelen válasza, — ha csak ők nem jönnek Budapestre.

Ekkor lépett ki a második termeskocsiból *Wekerle* Sándor miniszterelnök *Darányi Ignác* czal. A függetlenségi képviselők őket is üdvözölték.

— Miért ez üdvözlés? — kérdé meglepetten a miniszterelnök. — Hiszen nem hozunk semmit.

— Éppen azért, — volt a válasz, — ha kvótafőlemeléssel súlyosított kiegyezést hoztál volna, talán másképen esett volna a fogadás.

Munkatársunk megkérdezte ekkor a miniszterelnököt, hogy mi igaz abból a hírből, hogy a kormány beadta ma lemondását.

— Már miért mondott volna te? — kérdezte válaszul a miniszterelnök. — Nincsen erre semmi ok. A lehátározottabban megczáfoltatja.

A pályaudvar közönségének élénk érdeklődése közben haladt a miniszterek és képviselők társasága a kijárat felé. A miniszterek kocsijaikba ülve hazahajtottak és a mikor *Kossuth* Ferencz kocsija elindult, lelkesen hangzott a kiáltás:

— Éljen a 48!...

Popovics Sándor pénzügyi, *Szterényi József* kereskedelemügyi és *Mezőssy Béla* földmivelésügyi államtitkárok az éjszakai vonattal indulnak el Bécsből és holnap reggel érkeznek meg Budapestre.

A miniszterek közül egyedül *Andrássy Gyula* gróf maradt Bécsben, aki holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál és *Ferencz Ferdinánd* trónörökösnel.

Mozgalom a függetlenségi pártban.

A függetlenségi párt tagjai között a kiegyezési tárgyalások miatt már hosszabb idő óta bizonyos forrongás észlelhető. Az eddigi alkudozások alatt számos olyan hír szivárgott ki, amelyek méltán töltethették el aggodalommal a képviselőket. Ez volt az indító oka annak, hogy a múlt hónap elején *Hentaller* Lajos levelet írt *Thaly* Kálmánnak s a levélben kérte, hogy járjon közbe *Kossuth*nál, hogy a kiegyezés felől a függetlenségi párt bővebb és kimerítőbb híreket kapjon, mert a politikai helyzet sivár és a bizonytalanság még fokozza ezt a sivárságot. *Thaly* Uj-Tátrafűreden nyaralt és augusztus tizenhatodikán onnan válaszolt *Hentaller*nek. Elismerte, hogy politikai helyzetünk aggodalmas és veszedelmes, de ő, mint öreg és törődött ember, aki még szemoperáció előtt is áll, nem vehet részt semminő politikai mozgalomban. De kéri *Hentallert*, hogy

jevelét elküldhesse *Kossuth*nak. Ebbe *Hentaller* bele is egyezett. *Hentaller* leveléhez *Thaly* ezeket írta *Kossuth*nak:

— Én már öreg ember vagyok. Soha nem tartoztam a frondőrök közé s most sem vágyom erre a kétes dicsőségre veled szemben. Inkább leteszem a mandátumomat, de ilyen lépésre nem akarom magamat elszánni. Nagyon kérek tehát, világosíts fel mindenről, hogy tisztán lássam a viszonyokat.

Kossuth Karlsbadban volt kurája befejezésére s nagyon meglepte ez a levél, de tartva attól, hogy a mozgalom elterjedhet, azonnal válaszolt *Thaly* Kálmánnak. Ebben a levélben állítólag a következőket írta a függetlenségi párt elnöke:

— Van tudomásom frondőrökről, de azok közé téged nem számítalak. Igaz, hogy a párt hatalomra jutott készületlenül, nem remélve azt, de ha már megtörtént, ebből nem az következik, hogy ismét visszaszűljön a kisebbségbe, hanem az, hogy a kényszerhelyzet folytán a népszerűtlen törvényeket is meg kell szavazni és a hatalmat meg kell tartani. Nem szabad a tért másoknak átengedni. Mert hiábavaló minden okoskodás, minden frázis, az adott helyzetet le kell számolni, a jelszavakkal való játékot abba kell hagyni. Tiszta sor, hogy százezer szuronynyal százezer frázist hiába szegezünk szembe. A hadviselésnek ez a módja csak kaczagtató lehet. Meg lehetsz győződve, hogy ha én belemegyek a kiegyezésbe, akkor te is belemehetsz. Légy tehát továbbra is mellettem, segíts felelősségteljes munkámban, amelynél mindig számítottam a te kipróbált barátságodra és hazafiságodra.

Hentaller Lajos erre vonatkozólag ma a következő kijelentést tette:

— Tény az, hogy a nyáron irtam *Thalynak*, hogy járjon közben *Kossuth*nál. Vezérségre nem kértem föl, mert ismertem *Thaly*t és tudom, hogy arra úgy sem vállalkozik. Tény, hogy *Thaly* felkért: közölhesse leveletem *Kossuth* Ferenczcel. De azután egy ígét sem kaptam, sem írásban, sem szóbelileg az egész akcióból. *Thaly* nem válaszolt többé és *Kossuth* leveléről mitsem tudok.

Hentaller Lajos különben értesülésünk szerint nem hagyta abba a megkezdett akció. A függetlenségi párt tagjait levélben szólította föl arra, hogy erélyesen foglaljanak állást a függetlenségi párt programjának védelmére és annak megvalósítására. Ennek a kezdeményezésnek máris van hatása, de úgy látjuk, hogy a ma beállott fordulat az egész függetlenségi pártot fogja sorompóba szőlítani.

Minisztertanács az utcán.

A mai tárgyalásokra jellemző volt a következő epizód:

Mig *Wekerle* miniszterelnök kihallgatáson volt a magyar miniszterek tanácskozást tartottak a magyar palotában. Tizenkét óra volt és a miniszterelnök még mindig nem jött, holott 12 órákor kellett kezdődnie a közös konferenciának. A magyar miniszterek az utcára mentek és felalásztálva várták *Wekerle*t. Végre feltűnt a Regierungsgasse elején a magyar miniszterelnök testes alakja. Gróf *Apponyi*, gróf *Andrássy* és *Darányi* elébe siettek. *Wekerle* is meggyorsította lépteit. Az utcán megállottak és *Wekerle* ott informálta kollegáit az audienciáról. Gróf *Apponyi* és gróf *Andrássy* élénken válaszoltak.

Tizenöt perczig tartott a beszélgetés, aztán *Wekerle* felment a magyar házba levetni a frakkot és ekkor mondta a jelentős szavakat:

— Déután elutazunk.

Ezalatt az osztrák miniszterelnökségen együtt voltak az osztrák miniszterek. *Klein* igazságügy-miniszter és báró *Bienerth* belügyminiszter később eltávoztak, a többi miniszter ellenben ott maradt és várta a magyar kollegákat. Egymásután érkeztek. Utolsónak gróf *Andrássy Gyula* jött. Látszik rajta az izgatottság. A magyar palotából jövet az osztrák miniszterelnökség előtt a Herrengasse-ban többször fel s alá járkált.

Az osztrák és a magyar hírlapírók egész serege vár a miniszterelnöki palota körül és izga-

ottan lesi a közös konferencia eredményét. 3 órákor megjelenik a mezzaninon gróf Apponyi. Kérdésekkel ostromolják. Nyugodtan, kimérten csak ennyit felel:

— Tehát elutazunk . . .

Osztrák lapvélemények.

A *Neues Wiener Abendblatt* mai száma következőket írja: A mai napon egy miniszteri konferenciával, az osztrák kormány összes tagjainak tanácskozása, kivéve a közoktatási, honvédelmi és a cseh és német minisztert, valamint Wekerlének a királynál való kihallgatása állott szemben. A mai délelőtt e külsőségeiből világosan kitetszik, hogy az a nehéz helyzet, mely tegnap a kiegyezési tárgyalásokon beállott, még egyre tart és hogy az összes erők működésben vannak arra nézve, hogy a holt pontot leküzdjék. Jelentik továbbá, hogy a magyar minisztereknek az a szándéka, hogy ma visszatérnek Budapestre, vagyis hogy az a várakozás, hogy ma sikerülni fog a kvótakérdésben megegyezésre jutni, nem vált be. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a tárgyalások megszakadnak. Ellenkezőleg a tárgyalásokat igen rövid idő alatt a magyar fővárosban ismét fölveszik. Mindent összevéve, azt lehet mondani, hogy a helyzet nehéz, válságról azonban nem lehet beszélni. Az a heveskedés, melylyel egyes magyar lapok az osztrák kormány magatartása ellen polemizálnak, feleslegesnek látszik. A kiegyezési tárgyalások minden fázisából konstatálni lehet, hogy Ausztria a maga részéről nem támasztott túlnagy követeléseket. Éppen ezért sem indokolt az a feltevés, hogy a magyar tárgyalók jelenlegi intranzigens magatartásukhoz tovább is ragaszkodni fognak. Az osztrák tárgyalók magatartása meg van adva: nincsen okuk arra, hogy a döntést sietessék, vagy forszírozzák.

A *N. Fr. Pr.* írja mai estilapjában: A magyar miniszterek elutazása annak a jele, hogy egyelőre nem találtak utat a megegyezésre és hogy a kölcsönösen tett javaslatokat egyik részen sem akarják elfogadni. A magyar kormány olyan követeléseket támaszt, melyeket az osztrák kormány nem fogadhat el, azt pedig, amit az osztrák kormány ajánl fel, Magyarország utasítja vissza. Az ellentétnek ez az utolsó pillanatban való kiélesedése élénken emlékeztet a híres szilveszter-éjszakai helyzetre, amikor már meg volt szerkesztve és kiadásra elő volt készítve a tárgyalások megszakításáról szóló hivatalos közlemény, de az utolsó percekben mégis fordulat állott be. A „N. Fr. Pr.” ezután leírja a szilveszteréji eseményeket és azok eredményeit és cikkét következőleg végzi: Csak egy utazás és eddig még semmiféle félbeszakítása a tárgyalásoknak, amit a mai napon még a két kormány egyike sem óhajt. Az bizonyos, hogy dacára a komoly következményeknek, melyekkel a tárgyalások megszakítása főképpen Magyarországra nézve járna, a monarchia gazdasági közösségének további fennállásáról vám- és kereskedelmi szerződésekkel kellőgondoskodtak. Sem a monarchia két állama közötti szabad forgalmat, sem a külállamokkal való kereskedelmi forgalmat a kiegyezés újabb válsága meg nem rövidíthetné. Ausztria tehát a legnagyobb nyugalommal várhatja be a budapesti konferenciák eredményét. Aehrenthal gróf külügyminisztert a király ma délelőtt, még Wekerle előtt, egy óra hosszáig tartó kihallgatáson fogadta. Egy magyar államférfiu következőleg nyilatkozott a helyzetről: Ha mi ma visszatérünk is Budapestre, ez még nem jelenti a tárgyalások félbeszakítását. Nem fogjuk engedni, hogy a tárgyalások fonala megszakadjon. A tárgyalásokat Budapesten tovább fogják folytatni.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18-25. szám.

Politikai hangulatok.

I. Folytatása következik.

A magyar politikáról szóló disszertáció második fejezetét írhatnók meg ma a legújabb események kommentálásával. Égszakadás, földindulás . . . ismét és újolag konstatáltatott, hogy Ausztriával gazdasági közösségben nem boldogulhatunk és minden alkunál folytonosan erősebben akarnak megsarcolni bennünket. És az a magyar politika, amelynek nincs gerince, amelyben nincs következetesség és céltudatosság, amelyik csak napról-napra él, mégis csak a régi sablonok szerint igazodik. Viszontagságosan kiegyezést tárgyalni muszáj, mert léptenyomon beigazolódik, hogy az osztrák bajok ellen egyetlen orvosságunk az önálló vámterület lenne. És sablonokon nyargalunk. Megegyeznek, nem egyeznek. A tőzsde megint hullámzik, emelkedik, esik. A magyar kormány benyújtja a lemondását, mert az osztrák lehetetlenné teszi, hogy a király parancsát teljesítse. Az uralkodó a megegyezést kívánja, de az osztrák olyan feltételekkel áll elő, amelyeknek teljesítése határos a hazaárulással. Az osztrák úgy érti a parancsot, hogy Magyarország csináljon kiegyezést és fogjon koldusbotot. A trónörökös is volt a királynál. Többet is akartok tudni? Irtuk nem egyszer, nemcsak tegnap és tegnapelőtt, de folyton, minden alkalmat felhasználtunk, hogy hangsúlyozhassuk: a kiegyezés maga egyik igen jelentős eszköz a magyar államiság ellenségeinek kezében arra, hogy ez országot tartományi rendbe süllyesszék. Hogy minél szegényebbé téve, minél inkább kizsákmányolva, annál könnyebben elbánhassanak vele. Innen keletkeznek a határtalan követelések. Hát a megszokott magyar politika szerint a nemzeti kormánynak erre kellett volna segítő társul szegődnie az osztrák lakajok mellé Magyarország ellen. Az alku megakadt. A tárgyalásokat félbeszakították. Az egyezkedés némely részletét homály fűdi. De az bizonyos, hogy lehetetlen volt megegyezni.

Már most mi következik? A király vajjon elfogadja a magyar kormány lemondását? Gondolja, hogy talál olyan kormányt, amelyik képes keresztülvinni a kiegyezést, amit a Wekerle-kabinet nem szállíthat s amire a parlament hozzájárulását nem képes megszerezni? Lehetnek az uralkodónak vak és hülye tanácsadói az udvarnál, de olyan vakok és hülyék még sem lehetnek, hogy ily eshetőséget képzeljenek. Kormányválság? Hogyan? Az egész helyzet felfordításával? A pártok szétbontásával? Avagy hogy egy új kormány felszólítást intézne a pártokhoz, hogy jöjjenek hozzá egy oly kiegyezés támogatására, melyet a mostani nem vállalhatott. Menjenek a hatvanhetes pártok egy új kormányhoz megszavazni kiegyezést, melyek hosszú időre megbénítsák az ország gazdasági életét. Menjenek lelkesedni quótaemeléért. Lelkesedni a közösség jármának végtelen megterheléseért, közös bank fenntartásáért. És ez nem is elég, a függetlenségi és 48-as pártból is toborozni kell híveket oly kiegyezéshez, mely 1917-en tulra is lehetetlenné teszi az önálló vámterületet. Nadragulyát ettek azok az urak ott Bécsben? Nem köszönik meg, hogy a nemzet közérületének a megszibbasztása ennyire sikerült, hanem földéznak válságot, melynek a vége más nem lehet, mint az Ausztriával való szakítás. És az ellenkezőjéért érnék el annal, amit akartak, ők szereznék meg nekünk az önálló vámterületet. Nagy ár lenne

egy teljes hosszú válság útja, de nem volna nagyobb, mint amit hosszú ideig fizetünk, a miben lassanként, de biztosan elvérzünk a közösség erőszakos fentartása mellett.

Szakítunk? Igy lesz e?

Nem lesz így. Valamit kifundálnak. Avagy már ki is találtak valamely megoldást, hogy kiegyezés mégis legyen és mi mégse nyerjünk rajta semmit. Az izgalmakat kipihenik és azután folytatják ott, ahol elhagyták.

Mindig így volt, máskor is. Kisebbségnagyobb megrázkódtatások nélkül még nem ujtottak meg kiegyezést. Volt formális lemondás, nem egy, de komoly is volt, itt is tul is. Hisz éppen e kiegyezést még tárgyalni sem kezdték s már egy osztrák miniszterelnök belebukott. Ám a magyar kormány most nem bukhatik. Ha akarna sem mehetne el. És nemcsak hogy mi nem engedjük, nem engedik Bécsben sem. A kormány meghatározott programmal vállalkozott s ezt teljesítenie kell, ennek beváltására hajlandó. És azt tudják Bécsben, hogy ha most kormányválság keletkezik, hát nemcsak kiegyezés nem lesz, de megint nem lesz sem ujoncz, sem pénz, sem semmi. És most már delegáció sem lesz. A bécsi udvar pedig ily közeli egymásutánban két ily válságot nem bír el. A mostanitól már a falak repedése látszanék.

Ujból és újból mondjuk hát, hullámozzék bármennyire a tőzsde, a tárgyalások folytatása fog következni és a végén, igenis a végén — meglesz a kiegyezés.

A parlamenti pártok részére azonban nevezetes tanulságot tartalmaznak a mostani események. Beláthatják, hogy a magyar politikával úgy amint azt eddig csinálták, nem lehet boldogulni. Közjogi szempontok féltételével kénytelenek lesznek az önálló vámterület részére úgy megalapozni az utat, hogy többet sohase legyen szükség kiegyezést tárgyalni az osztrákkal és ne kelljen soha megalázást szenvedni zsaroló követelések miatt.

És többé nem lehet gazdasági kiegyezésre előkészületeket tenni, ellenben a külválásra tömöríteni az erőket, aczélni az akaratot, egyszóval kevesebbet töprengeni és többet tenni.

Ha ama négy év óta, a mig töprengtünk, folyton cselekedtünk volna, ma mi diktálhatnók Ausztriának a feltételeket és nem az nekünk.

II. Idegenek járása.

Az uralkodónál járt a trónörökös és ott járt báró Aehrenthal, a külügyminiszter. A trónörökös, aki a Széll-féle megállapodások szilveszter-éjszakáján megjelent Széll Kálmánnal, most nem Wekerléhez ment, hanem előbb Aehrenthalt hívatta s aztán az uralkodónál jeleentkezett, majd a részletekkel Aehrenthal is a királyhoz ment. Már az is feltűnő volt, hogy a külügyminiszter a két kormány egymással való tanácskozásain részt vett. De kimagyarázták a szerződések közjogi részének a megbeszélése ügyével. Tudni kell egyébként, hogy a külügyminiszter már a trónörökös embere.

Azonban egyáltalában nagyon sok idegen jár ki és be az udvarnál, amióta a nemzeti kormány van uraimon. Ischlben is minduntalan felbukkantak, Bécsben is. Ürügy mindig akadt, mig a Ballplatzon nyíltan beszéltek, hogy az udvar a mostani kormányt csak kényszerkabinetnek tekinti, az információkat azonban más helyről és másoktól szerzi be.

Meddig lesz ez így? Meddig tart, hogy amit egyik oldalon alkotmányosnak hirdetnek, azt a másik részen nevétség tárgyává tegyék.

Azt hisszük, legfőbb ideje nyíltan felvilágosítani az uralkodót, hogy a békeszerzésnek nem ez a módja és hogy bizalom nélkül nincs barátság.

A békéért már bőven elég áldozatot hoztunk eddig. Több nem telik.

Desio és Semmering után.

— Ausztria-Magyarország viszonya Olaszországhoz. —

Dr. Benedetto Cirmeni, az olasz képviselőház tagja, rendkívül érdekesen világítja meg egy cikkében Ausztria-Magyarország viszonyát Olaszországhoz, a desioi és semmeringi nevezetes találkozások után. Benedetto Cirmeni adatait egy szemtanútól kapta, aki jelen volt Tittoni és Aehrenthal találkozásánál. Az érdekes cikkből a következő részleteket közöljük:

Tittoni és Aehrenthal közt lefolyt beszédet hogy meglehessen érteni, vissza kell térni Goluchovszky és Lamsdorfnak 1903. januári bécsi találkozására, amelyen a többi hatalom kizárásával, megállapították Ausztria-Magyarország és Oroszország közös eljárását a Balkánon. Akkoriban ezt a tanácskozást megelőzte a müncheni összejövetel, ahol a két külügyminiszter megállapította azt a reformprogramot, mely Macedóniában a rendet helyreállítani lett volna hivatva. Oroszország és Ausztria-Magyarország, mint a Balkánon legjobban érdekelt hatalmak, reformokat terveztek, melyeket rá akartak kényszeríteni Törökországra, azzal a fenntartással, hogy bizalmasan bevonják Olasz- és Németországot és hogy azok követségeik által szintén nyomást gyakoroljanak a portára.

Anglia, mely sokkal fontosabb kérdésekkel volt elfoglalva, nem sokat törődött a Balkán kérdéssel. Franciaország, mint Oroszország szövetségese szintén távol tartotta magát tőle. Németország megtagadta az első alkalmat, hogy Bismarck híres mondatát citálja a Balkánról és a pomerániai gránátos csontjáról. Olaszország magára maradván, kijelentette, hogy nem hajlandó azzal az alárendelt szereppel megelégedni, melyet a két hatalom részére kiszemelt. És azóta Olaszország nem szünt meg azon dolgozni, hogy alárendelt szerepéből felemelkedjék arra a színvonalra, amelyen Ausztria-Magyarország és Oroszország áll a Balkánon. A taktika, melyet Olaszország e diplomáciai harcban folytatott, igazán szerencsés volt. Minden tevékenysége ugyanis arra irányult, hogy felingerelje azokat a hatalmakat, melyek aláírták a berlini szerződést, hogy jogukat érvényre juttassák. Mivel azonban Németország és Franciaország továbbra is semlegesek maradtak, Olaszország és Anglia voltak azok a hatalmak, melyek az osztrák-országi törékvésekkel szembeálltak. A japán-orosz háború rendkívüli módon elősegítették Olaszország és Anglia akcióját. A magára maradt Ausztriát kényszerítették annak beleegyezésébe, hogy a nemzetközi csendesség élére olasz tábornokot nevezzenek ki. Ausztria ekkor azt követelte, hogy a kinevezett olasz tábornok alá legyen rendelve az osztrák-magyar és orosz civil biztosoknak. Ebbe azonban sem Olaszország, sem Anglia nem akart beleegyezni és így Ausztria kénytelen volt javaslatát visszavonni.

Ennél azonban sokkal fontosabb eredményt ért el Olaszország az igazságügyi reformok terén. Mikor ennek kérdése felvetődött, Ausztria ismét előállt egy javaslattal, mely neki nagy előnyököt biztosított volna. Azt kívánta ugyanis, hogy a reformok megvalósítását a civil kiküldöttekre bízák. Ez ügyes sakkhúzás volt Ausztria részéről, mert a civil kiküldöttek osztrákok és oroszok voltak. Ebbe azonban ismét nem egyezett bele Olaszország és Anglia.

Ekkor került az osztrák-magyar külügyek élére Aehrenthal. Az új külügyminiszter kitűnő diplomatának bizonyult, mert mikor látta, hogy Ausztriának ugys engednie kell, olajjával a kezében jött Desioba és kijelentette, hogy Ausztria nem ragaszkodik eredeti tervéhez.

Igy hátrált meg Ausztria lépésről-lépésre Balkán kérdésben Olaszország előtt. Mindennek dacára a két hatalom közt az utóbbi időben barátságosabb viszonyok álltak be, mit leginkább a desioi és a semmeringi találkozások okoztak. Olaszország megakadályozza, hogy ott az irredentisták lábra kapjanak, Olaszországban viszont Aehrenthal kötelezte magát, hogy az osztrák és a magyar kormányoknál közben jár, hogy az olaszellenes mozgalmak megszüntetessenek.

Szegény pápa.

Szomorubb, megindítóbb nincs az öreg szerelmes embernél; aki azt hiszi, hogy az idő nem röpült el fölötte, az elmulás nem érintette fizikumát, még mindig az erőből duzzadó ifjúság, s ennél fogva habzsolhatja is úgy az életet, mint az ifjúság. Nem nevetni kell az ilyen öreg álmodozón, de szánakozni. Ilyen szánalomraméltó öreg bohó szerelmes a pápa ő szentsége is. Ez az agg patriárcha izzó szerelemmel csüng a régi római egyházon, a mint azt beleásták a középkori zsinatok a földbe. Azt hiszi, hogy az idő mindent megczibálhat, csak az ő nagy, igaz, egyetlen szerelmét nem. Hogy is multhata el az ő szerelme, mely egyenesen isteni eredetű! Hiszen isten műve, emberek pedig csak nem változtathatnak azon, amit isten összeszerkesztett.

Igaz érzésű ember — akár pogány, akár eretnek — nem mosolyoghat ezen a nagy szenvedelmén. Csak szánakozhatik az ősz papon, ki még nem ösmerte föl, hogy a változás, a fejlődés, szintén Isten ő felségének munkája. Isten ő felségének akarata, hogy minden minduntalan változzék a világegyetemben, nem szegülhet tehát szent akarata ellen az egyedül üdvözítő egyház sem. Hogy ez mennyire igaz, eleven bizonyosság rá maga az egyedül üdvözítő katolikus egyház.

Az-é ma a katolikus egyház, ami volt az első században? Nem az! A középkori katolikus egyház azonos-é az első századbelivel? Nem azonos! Hát a mai ugyanolyan, mint a milyen a középkori volt? Nem ugyanolyan. Változott, nagyot változott, nagyot fejlődött a katolikus egyház. Azt mondják, hogy a föld két leghatalmasabb szervezete: az egyház és a hadsereg. Nos, a hadsereg nem evolúált oly hatalmasat, mint az egyház. Nincs egyetlen porciakája — a nevéken kívül — mely meg ne változott volna. És most azt mondja öreg szerelme: eddig és ne tovább; ilyen jogszerű maradni örökké, mint ahogy én téged ifjúkoromban szívembe zártalak, a vakmerő modern eszmék soha ábrándodat meg ne változtassák.

És körülbelül ugyanakkor, mikor a modernizmus ellen kibocsátotta az encziklikáját, ugyanakkor a házasságkötést is megreformálta a pápa. A házassághoz, a katolikus vallás szerint, eddig nem kellett a pap asszisztenciája, hanem csak a jelenléte. Azelőtt még ennyire sem volt szükség. Ha egy fiú azt mondotta egy leánynak: „mától fogva te az én hites feleségem vagy” — abban a pillanatban az egyház törvényei szerint, törvényes házasság kötöttet. Az ilyen házasságokból azonban rettenetes konfuzió támadt; úgy, hogy később csak azt a házasságot tekintették égből kötöttnek, melyet a pap jelenlétében kötöttek.

Ez a reform — igen reform! — napjainkig funkcionált. De megtörtént, hogy két fiatal bolond szerelmes beszaladt egy templomba, ahol egy pap éppen a pápaszemét törülgette; egy-kettőre elhadarták a bámuló pap előtt az előírt formulákat és azután elsiettek, hogy

minél előbb élvezhessék a házasság örömeit. A mostani pápa megreformálta a régi reformot; mátol fogva a pap asszisztenciájára lesz szükség a házasságkötésnél, rekriválni fog kelleni a papot a szent aktushoz.

Nem mond-e ellent ő szentségének ez a tette a modernizmus ellen megindított harcának? Hiszen a modernizmus sem egyéb, mint a fejlődésben, a viszonyokhoz való alkalmazkodás! Az evolúció törvénye oly szédítően erős, hogy még azok is meghajolnak előtte, kik hangos ajakkal kiáltják, hogy nem akarnak megválni a multtól. Hiábavaló mindenféle encziklika; fejlődik a katolikus egyház, fejlődik a pápa gondolkodása is — tudtán kívül.

De azért az öreg szerelmes érzelmeit nem szabad megkacagni. Csak sajnálni lehet és aki képes rá, okuljon belőle.

KÜLFÖLD.

A marokkói veszedelem.

Kazablanka vidékén befejeztnek tartják az operációkat. Azt beszélük, hogy a bennszülöttek azért szüntették meg az ellenségeskedést, mert gyöngének érzik magukat és az esős időszak beálltával vissza akarnak térni falvaikba. Drude tábornoknak a sauja-törzsszel folytatott tárgyalása befejezéséhez közeledik. A törzs vezérei kijelentették, hogy feltétlenül meghódolnak és kártérítést fizetnek. Az összeg nagyságát külön egyezségben fogják megállapítani. Drude tábornok a következő feltételekhez fűzi az ellenségeskedésnek végleges megszüntetését. A kazablankai gyilkosok kiadatása, az öldöklés és fosztogatás áldozatainak kártalanítása, tuszok szolgálatása. Minthogy a helyzet javult, szükségtelennek tartja a kormány, hogy a marokkói rendőrség szervezésének megkönnyítésére újabb csapatokat szállítson partra.

A törzsek delegátusai viszont hajlandóknak látszanak a következő feltételek elfogadására: Kazablanka közelében a bennszülötteknek nem szabad fegyvert vinniök. Ha az európaiak ellen irányuló támadások megújulnának, a törzsektől elveszik a fegyvereket. A július 30-iki gyilkosság szerzőit kiadják. Uled El Hadjhamon kaidot, a kazablankai zavargások értelmi szerzőjét kiadják. A kazablankai vásár újból megnyílik. A fegyvercsempészeket hadifoglyoknak tekintik. Minden törzs tuszul adja egyik tekintélyes tagját. A kártalanítási összeg ügyében a francia és a marokkói kormány között tárgyalások indulnak.

A törzsek delegátusai csütörtökig halasztást kértek, hogy e feltételeket a törzsekkel közölhessék.

Ezzel szemben angol forrásból jelentik, hogy Drude tábornok tudatta azt a szándékát, hogy még ezen a héten előre fog nyomulni az ország belsejébe. Ebben az esetben a hadműveletek valószínűleg érdekesebbek lesznek az eddigiekénél.

Mulej Hafid a múlt pénteken Mogadorban proklamációt adott ki, amelyben a lakosság nemzeti érzését igyekszik felkeltetni. Mulej Hafid hadserege tizenhatezer emberből áll, akik valamennyien jól vannak fölfegyverkezve.

Az a lövőgyakorlat, amelyet a Conde francia czirkálóhajó Mazagan közelében sűrű ködben tett, leirhatatlan rémtünetet okozott. A lakosok azt hitték, hogy megkezdődött a bombázás és sokan a konzulátusokra menekültek. Ötszáznál több zsidó asszony és gyermek a spanyol konzulátusra ment. Két európai ember, akit mórok megsebesítettek, kimenekült a városból és azt a hírt terjesztette, hogy a francziák bombázzák a várost. Erre a város kapui előtt körülbelül ezer fegyveres ember gyűlt össze. A basa rendeletére azonnal becsukták a kapukat, de a fölizgatott bennszülöttek minden áron be akartak jutni a városba, hogy ott fosztogassanak. Szerencsére nemsokára megszünt a czirkáló hajó lövöldözése s iassankint

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 17.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Bene Kálmán helyettes tanárt a györki ev. ref. gimnáziumhoz, a fenálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá, Petruska Katalin Margit és Homola Elvira okleveles tanítókat a nagybányai állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Ambrus Iános okleveles tanítót a forraynagyratosi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Szaleczki Miklós és Kádár Mariska okleveles tanítókat, illetve tanítókat az érendredí új állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, illetve tanítóvá, özv. Gátné Völgyi Alicze tárnoki községi elemi iskolai tanítókat pedig az érdi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Benedek Ignác felsőgelléri ev. ref. tanítót az élesdi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Györi Mária okleveles kisdődönvőnt a dombiratosi állami kisdődönvőnt, az igazságügyminiszter Wallner Jenő székesfehérvári törvényszéki joggyakornokot a szolnoki járásbíróhoz aljegyzővé; a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Csáki János szegedi díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydijsi számgyakornokká a pécsi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszékhöz, Pásztor Dezső budapesti lakott ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a fő- és székvárosi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszékhöz, a debreczeni ítélőtábla elnöke Berka Lajos nagybányai járásbírói díjtalan joggyakornokot segélydijsi joggyakornokká, Torjai István mármaroszigeti törvényszéki díjtalan joggyakornokot segélydijsi joggyakornokká, a szegedi ítélőtábla elnöke Moga László közzélt joghallgatósági, szegedi lakost a vezetése alatt álló ítélőtábla területébe díjas joggyakornokká; az észéki pénzügyigazgatóság Loucar Emil díjtalan joggyakornokot díjas gyakoronokká az észéki adóhivatalhoz; a debreczeni főjegyző Hamar Imre debreczeni főjegyzőségi hivataloszlókat, a zilahi törvényszéki fogházhoz, az alisztek részére megállapított fizetési osztály utolsó fokozatába sorolással, fogházormesterré és a nagyváradai főjegyző a főfelügyelő alatt álló nagyváradai törvényszéki fogházhoz fogházorré Szabó András nagyváradai lakost nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Pricsi János nagynyirési és Vass Károly hagyományosi állami elemi iskolai tanítókat a nagybányai állami elemi iskolához, Várkonyi Sándor és Várkonyiné Major Ilona magyarfenesi állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítókat az érdi állami elemi iskolához, Bene-

dek Irma kézdikóvári állami elemi iskolai tanítónt a köpeczi állami elemi iskolához jelen minőségében és az igazságügyminiszter Gyárfás Imre dési kir. törvényszéki irnokot a bethleni járásbíróhoz, Bekess Károly bethleni járásbírói irnokot a kolozsvári ítélőtáblához és Bányai László kolozsvári ítélőtáblai irnokot a dési törvényszékhez helyezte át.

Pályázatok. Eszéken (Zemplénvárm.) postamesteri állásra szept. hó 27-ig; — a szalmármeti ügyész-ségnél ügyviszi: a nagyváradai törvényszéknél és a hidalmási járásbírósnál aljegyzői, a segesvári pénzügyigazgatóságnál pénzügyi titkári, a losonczy sóhivatalnál ellenőri, az újváradai járásbírósnál végrehajtói, a kismartoni adóhivatalnál díjtalan adóhivatali gyakornoki, a dési pénzügyigazgatóság kerületében egy pénzügyi felvigyázói állásra 2 hét; — a debreczeni főjegyzőségnél szolgáló állásra 3 hét; — a turóczenyémartoni járásbírósnál tót tolmácsi, a zilahi törvényszéknél és a fogarasi járásbírósnál irnokai állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (e.g., Dunán, Tisza, Körös, Maros, Temes, Béga) and water level measurements in meters for various dates in September.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. szeptember 17-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

A depressziók úgy észak, mint dél felől közeledtek a kontinenshez, minek következtében a nyugati maximum visszahúzódtott.

Európában az idő jobbára felhős és szörványosan esős; jelentékenyebb esők csak Olaszországban voltak.

Hazánkban az idő változóan felhős és tegnap délnyugaton meg az Északi Felföldön volt kevés lecsapódás. A hőmérséklet nyugaton csökkent; maximuma: Verseczen 29 C°, minimuma: Arva-váralján meg Botfalun 3 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható lényegtelen hőváltozással és elvélve — főleg délnyugaton — esővel.

Weather forecast table with columns for location (Allomás), wind direction and speed (Szélirány és ereje), and temperature (Hőmérséklet).

Market price table for various goods including flour (Buzza), other grain products (Egyéb gabonanelemek), and different types of wine (Burgonya).

Table listing exchange rates and prices for various currencies and goods, including gold and silver prices.

Table listing prices for various types of bonds (Sorsjegyek), insurance (Biztosító társaságok), and other financial instruments.

S Z I N H Á Z A K.

Szerdán, 1907. szeptember 18-án.

Nemzeti színház

Egy eszményi férj. Színmű 4 felvonásban. Írta Wild. Uszkár, ford. Moly Tamás. Lord Cavensham Gái, Viscount Gorins Dezső, Robert Chiltern Mihály, Lady Chiltern Alsóczy, Lady Markby Holvay L., Countess of Basildon Molnár R., Mrs Marchmont Vízvári M., Mrs Mabel D. Ligeti, Mrs. Cheveley Lányai L.

Kir. Operaház

Nincs elvámolni valója? Bohózat három felvonásban. Írták Weber Pierre és Hennequin Maurice, fordította Góth Sándor. De Trivella Róbert Góth, Dupont Thanyi, Frouthnac Szerény, Conzan Heródit, Kiszaranyósem Sarkadi, Zsó Kornai B., Paulette Komlóssy I., Dupontó Kiss I.

Magyar színház

A vig özvegy. Operette 3 felvonásban. Írták Leon és Stein, zenéjét szerezte Lohár Ferenc. Zéta Paph, Valóctenne Battafalvi, Danilovics gróf Ráthonyi, Havari Hanna Kürty K., Rosillon Camille Bálint B., Bogdanovics Abonyi, Sylviane Fiallan A., Praskovia Orlov F., Kromow Kovary, Olga a felesége Szenigyházy, Raul de St Brioché Bezerédi

Városi Nyári Színház

A bolondok. Bohózat három felvonásban. Írta Zsoldos László. Kezdeté fél 8 órákor

Főv. nyári színház

A csöppség. Vigjáték 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 órákor

FOVAROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI. Nagymező-u. 17. Ma és minden este SIGNORINA LISZT olasz énekművész. SKLADANOVSKY haditengerészeti játéka. SEVERUS SCHAEFER HANS HAUSER és 16 attrakció. A szilkenben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzene karr hangversenyez.

Varieté-Színház

ezelőtti Nemzetközi Orfeum. BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám. Naponta a fényes új műsor: Les Meteor's Sixters Deuhams, Lilly Medias Jakob Dogg, az 6 kutyával. Az előadás kezdete este 8 órákor. A téli kertben éjjeli 12 órától reggeli 8 óráig NAGY BALL MABILLE A téli kertben reggeli 5 óráig HEGEDŰS GYULA elsőrendű cigány zenekara hangversenyez.

Cirkusz Beketow

Városi liget. Ma este háromnegyed 8 órákor Nagy fényes előadás. A 6 könyvet az elismert legkitűnőbb magyar lovassport, 4 férfi 2 hölgy. Lesz Tribo legnagyobb erő-egyensúlyi, Folytatása a nagy nemzetközi díj- és versenybirkózásnak. Díj 8000 korona.

Egy hámoszobás lakberendezés 360 forinrtól

kozó, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó- és fürdőszobával 190 ft. 1 kredenc, 1 kályhaszáll, 8 ebédlőszék, 1 szőnyegdiván, 120 ft. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantáziaszék, 3 ülőka, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör selyemmel vagy pilusai bevonva 110 ft. Nagyobb és finomabb berendezések, valamint bútorok nagyon olcsó árakért, nagy választékban. NAGY IMRE lakberendezési vállalkozó bútorkészítő Budapest, Váci-körút 2. I. em. Szerencsen-utca sarok 265 léppel ellátott legmodernebb alumbunkát 80 fillér díjleg beküldése ellenében megküldjük.

Császárfürdő

BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kényelmes iszapfürdők; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők; uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénasavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belégzési kúra. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld Az igazgatóság.

GIMBALOM KEDVELOK MIELŐTT BARKOL IS VENNENEK KERJENEK ARJEGYZEKET VARGA ÁRPAD HANGSZER GYÁROSTOL MAKÓ

Egyenruhák és egyenruhásai cikkek. Polgári ruhák elegáns és jutányos kivitelben BLUM SÁNDOR perzsa császári, szerb királyi és orosz császári nagy hercegi udvari szállítónál, Budapest, IV., Váci-utca 15. szám.

MARGIT GYÓGY FORRÁS (Margittelep) Beregmező. a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn. Megrendelhető: Édeskúty L.-nál Budapesten és a forrás kezelőegységénél Munkács.

! INGYEN! és bérmentve küld a Párisi Nagy Áruház Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. képes nagy árjegyzékét mindenkinek, ki ezt egy levelezőlapon kéri

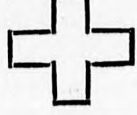
Az én ujságom Köpes heti gyermeklap. Szerkeszti Pósa Lajos. Előzetési ára negyedévre 2 kor. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

Megjelent. Megjelent. NÉPTANÍTÓK ZSEBNAPTÁRA Az 1907/8. iskolai esztendőre. XIV. ÉVFOLYAM. Tanítók és tanítónők számára. SZERKESZTETTE: EMBER JÁNOS. Tartalmazza az új tanítói és fizetés-rendezési nyugdíj-törvényt is. 1 kor. 20 fill. Ara csinos, egésszádszonkötésben! Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvénnyársulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Megkopaszodott már?

Ugy ne higye, hogy van olyan hajnövesztő, mely Onnek használni fog. De a hajhullást feltétlenül meggátolhatja, ha az

Alföldi fehér keresztes

sós borszeszt

használja Ha korpás a feje Ha zsiros a haja Ha török a haja Ha molyos a haja Ha fakul a haja Ha szürkül a haja Ha szárad a haja Ha foltos a haja Ha hámlik a fejbőre Ha varas a fejbőre Ha sebes a fejbőre Ha büzös a fejbőre Ha izzadt a fejbőre Ha hull a szemöldökszőre Ha ritkul a bajusza Ha veresedik a bajusza

ugy használja este és reggel az Alföldi + sós borszeszes bedörzsöléseket, s látni fogja, hogy ha hajnövesztő nincs is, de hajhullás ellenes biztos szer van. Az Alföldi fehér keresztes sós borszesz egyedüli gyártója:

Első Alföldi Cognacgyár részvénytársaság Kecskeméten.

O cs. és kir. fensége József főherceg kamarai szállítója. Kapható mindenütt. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

Á r a k: 1/1 üveg K 2.- 1/2 üveg K 1.- 1/4 üveg K .50 12/1 üveg K 16.- 12/2 üveg K 10.- 12/4 üveg K 5.-

Oriási próbáüveg csak 40 fill. Budapesti főraktár: Lederer „Magyar Király” gyógyszerár Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér Marokkói-u. 2

S Z I N H A Z A K.
Szerdán, 1907. szeptember 18-án.
Király színház | Uránia színház

Göre Gábor Budapestön.
Látványos fővárosi életkép, ének-
és táncszíni, 9 képben. Írta
Vörö György.
Személyek:
Göre Gábor Németh
Lepényi Lúdtke Fedák S.
Tsch Arpad Szirmai
Bittók Elvira Tárnoki L.
Stanczi Harmath I.
Franzi Szegedi E.
Káisa eszter Csizsór
A szanatórium igazgatója Papp
Saroglyás Végó
Rudi Rátkai
Hangszergyáros Körmeny
A léztes bohóc Z. Molnár
A cillinderes bohóc Tarnai
Kezdeté fél 8 órakor

Shakespeare.
Kezdeté fél 8 órakor.
„APOLLO”-SZINHAZ
Telefon 88-89.
A varázs zsák, vagy a bo-
hócok tréfái. Az önbirkózó
A jólelkű orvos.
**A bécsi himlőjárvány
hatása Budapestben.**
(Az Apollo-Színház felvétele.)
A furfangos öszeres.
Kacagató életkép a Telek-térről
(Az Apollo-Színház felvétele.)
Kezdeté fél 6 órakor

FOLIES CAPRICE.
RÉVAY-UTCZA 18.
Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/9 órakor.
Újdonság! Ma és mindennap 11 órakor. Újdonság!
Die lästige Witwe.
Bohózat írta: Satyr.
Ezt megelőzői fél 10 órakor
A képviselő ur.
Bohózat írta: Kortos.
Továbbá: Trebitsch Sándor, Werner Manó és Baura
Emil urak új szelők számakkal.
Nappali pénztár 9-11-ig és délután 3-6 óráig.
Az I. és II. emeleti Casino de Paris megnyitott. Kezdeté
fél 12 órakor, többek közt a 7 híres Postillonok
valamint spanyol és francia különlegességek fellépte.

Erdélyi minta-vendéglő
Dalszínház-utca 8. szám. (Az Opera mellett.)
Egész éjjel nyitva! — Minden időben friss meleg étetek.
— Női kiszolgálás! — Kellemes szeparók! — Az éjszaki
világ találkozó helye!

TÁTRA MULATÓ.
Igazgató: GRÜNER JAQUES.
VII., Király-utca 77. szám.
A főváros leghíresebb színházi variétéja.
A megnyitó műsor
rendkívül sikere
A kis Gürtler Dani.
Ezenkívül a 20 elsőrendű specialitástól és a remek
bohózat-társulattól.

PADLÓ-BEERESZTÉS
lakás- és ablak-
tisztítást elvállal
LÉVAI E., Lipót-körut 25/e.

Michelstädter Utóda
ÓSKÓ GÉZA
BUDAPEST,
IV., Váci-utca 3. sz.
Cipő-
különlegességei,
szabottárakja talpa vésvé.

Nászajándékok
jubileumra dísz tárgyak, evő-
eszközök, műipari cikkek
részletfizetésre
is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
művészi ékszer-telepén
Budapest, Erzsébet-körut 29. l. em.
Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
Ívításokra és vidéki megrendelésekre kü-
lönös gondot fordítva.

Eredeti Meidinger
kályhák és
Gáloriferek
Ezerpárval való
burkolásra V.
búfalazásra
Eisler és Vertes, Budapest
kályhagyára
Andrássy-ut 41.
Eszelők rácsok minden
nagyiségben.
Telefon
16-15.

ZÉRO Tisztaság, egészség!
Szab. higiénikus
klozetvatta.
Végbél
Aranyér
Csukorbetegeknek
Gyermekgyasoknak
Csecsemőknek
nőköszöhetetlen.
Meggátol minden horzsolást és infektót.
Használatban olcsóbb a papírnál!
Kapható mindenütt:
Zéró szab. vattaárnyag Rpest.
TELEFON 67-62

Mikor boldog az ember?
Erre csak egy felelet létezik s ez: »Ha tökéletesen jól érzi ma-
gát! Nem boldog, nem elégedett meg a milliók ura sem, ha testi szenvedések,
a gyengeség, kimerülés tünetei gyöttrik, ha folytonosan vagy csak
időközönként rosszul érzi magát, fejfájás, fejnemű, szédülés, már felke-
lésnél is jelentkező kimerültségi érzetről panaszkodik, ha ok nélkül iz-
gatott, levert, kedvetlen lesz, ha gyakorta szívdobogás, szívnyo-
más, félelmi érzetek, almatlanság, gyomor- és bélzavarok, fel-
bőgés, felpuffadás, csuszos, köszvényes fájdalmak, hátfájás gyöt-
rik, ha dacára fiatal korának az élet örömeit élvezni nem képes
mert ifjúkori mértéktelen élvezet-hajzás folytán életterében megfogytakozott,
Nem lehet boldog az ember, ha tagjait bémulás, központi bántalmak
folytán nem használhatja kellőleg, ha görosös vagy hűdéses tünetek za-
varlák meg ezek életműködését.
A szervezet erejét, nyugalomát visszaszerezhetjük, a kóros bántalmakat
enyhíthetjük, illetve gyógyíthatjuk, ha az éltető erőt, a villamosságot a meg-
felelő alakban vezetjük a szervezetbe. — E célra a legbiztosabb eljárás az
ELEKTRO-VITALIZER készülékkel való villamozás. Ez a létező leg-
tökéletesebb, tudományos szakfértak által szerkesztett villamos készülék,
mely állandó villamosságot fejlesztő száraz telepekkal van felszerelve.
Ha az alábbi szelvényt beküldi, úgy készséggel elküldjük Önnek a
»Modern Villamos Gyógyászati» szelvény 64 oldalas illusztrált köny-
vecskét díj- és portómentesen és hajlandók vagyunk Önnek elismert leg-
jobb villamos gyógyászati bármikor bemutatni.
ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő intézet IV.,
Károly-körut 2. félem. 10

Szelvény egy ingyen könyvre,
Az „Elektro-Vitalizer”
orvosi rendelő-intézet.
Budapest, Károly-körut 2. félem. 10.
Körmön küldjük meg nekem a nevét a »Modern
Villamos Gyógyászati» ingyen és bérmentve zárt
borítékban.
Név: _____
Czim: _____

Elismerőlevél:
Kecskés Lajos, Miskolc, Füzess-utca 12.
Örömmel értesítem Doktor Urat, hogy az Elektro-
Vitalizer készülék használata folytán jól erzem ma-
gamat, karjaim, lábaim nem fáznak, minden tekintetben
megvagyok elégedve. Ezelőtt nagyon rosszkedvű, el-
csüggedt voltam, de most már mindig jó kedvem van a
társaságot kedvelem és soha nem hittem volna, hogy az
Elektro-Vitalizer készüléknek ilyen áldásos határa van. Al-
dom is a feltalálóját, Önnek pedig Doktor ur mely
hálmat fejezem ki.

Rogátsy
Pipere-Borax

a legjobb test- és arczápoló szer,
mely elmulasztja a ránczot, pattanást, szeplőt, májfoltot,
barázdát, mitesszert, pörsest, himlőhelyeket, bőrhámást,
bőrrepedést, kiütést, korpaképződést, vörös arczot, rezes
orr. stb.
Óde, bájos és ifju arczszínt kölcsönöz. Fürdésnél
a testet bársonysimává és ruganyossá teszi a
**ROGATSY-féle magyar
pipere-borax.**

Test- és lábizzadáást, valamint szájbüzt eltávolít
Mosdóvizet fertőtleníti és puhítja. **Gyermekápolásnál**
a vérkeringést szabályozza és a testet edzi. **Szemgyu-
ladást** megszünteti. **Háztartásban** a fehérneműt va-
kító fehérre mossa és nem rongja, a vasalásnál fényt ad
és sima lesz. Konyhadényt, aranyat, ezüstöt és egyéb
fémeket gyönyörűen tisztít.
Egy doboz ára 30 és 75 fillér.
Próbadohoz 15 fillér.
Borax-crém 1 korona, borax-szappan 30 fill.
Csak Rogátsy névvel valódi! Magyar ipar!
Kapható minden gyógytárban, drogériában és fűszer-
üzletben. — Készíti:
Rogátsy Kálmán drogériája
Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.

Ezüst. Bachruch A. Ezüsttárgyak kicsinyben
való árusítása
ca. és kir. adv. és
kamara-ékszerész
ezüsttárgyára.
IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.
1908. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben
való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati
földszint.)
E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztal-
dísz, talak, fűtőszelvények, evőeszköz stb.) vasár-
Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben,
szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan fel-
vannak tüntetve.

SCHMIDT M
szűrt, nyeres és bórondó
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 22. sz.
Ajánlja saját gyártmányú kocsizó- és
lovagló - szerszámokat. Mindennemű
utazó és kényes bórondók, páncél, csizmák,
cigaretta stb. tárcsák. — Arjegyzék bér-
mentve.

ÓVÁS!

Több ezer utánozza az általam 4 éve helybeli előrelépő pénzügyi intézetét új rendszerű

butor-hitelosztályom

hirdetéseit a n. é. közönség megismerésére. Nalam sem váltó, sem részvényjegyzés, sem más ismert szövetkezeti költségek nincsenek.

Készpénzárban szállítok teljes lakberendezéseket 36 havi bank-törlesztésre

300 koronáig fizetendő havi . . . . . 10 korona
 700 20
 1000 30

Íszi 8% a főkével apadó kamattal.
 Előleg 6%

Szállítás vidékre is. Szállítás vidékre is.

Bartók Farkas asztalos- és kárpitos-
 ipari árú raktára

Bpest, VII., Király-u. 13. (Gozdu-palota II. és III. udvar.)
 Butoralbum árjegyzékkel 60 fillér.

Másolat 25448 számhoz.

Hunyadvármegye közigazgatási bizottságától,
 4082/1907. szám.

HIRDETMEY.

A M. Á. V. piskit rendező pályaudvarának létesítése céljaira Piski telep község határában szükséges földterületekre nézve kereskedelemügyi m. kir. minster ur az 1907. évi augusztus hó 22-én 62901/III. sz. a. kelt rendeletével a törvényes kisajátítási eljárást, az 1881. évi XL. T. cz. 32. §-a értelmében elrendelte és felhívta bizottságunkat, hogy a kisajátítási eljárásnak az id. t. cz. 33-44. §§-ai értelmében leendő megtérése czéljából szükséges intézkedéseket tegye meg.

Fenti rendelet értelmében a kisajátítási eljárás megkezdésének határidejéül folyó évi szeptember hó 25-ének d. e. 9 óráját összejöveteli helyül Piskitelep községhezát tűzzük ki.

A kisajátítási eljárás elnökéül Pogány Béla alispánt v gy törvényes helyettesét Csutay Lajos vármegyei főjegyzőt, a bizottság tagjaiul pedig Dr. Apáthy Árpád tiszti főügyészt és Diószeghy Samu kir. főmérnököt, végül jegyzőül Szentiványi Lajos vm. aljegyzőt küldjük ki.

Miről az összes érdekelt azzal értesítettnek, hogy a kisajátítási terv és összeírás a piskitelepi községi előjáróság hivatalos helyiségében van közzemlére kitéve és hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása fellett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelték közül senki sem jelenik meg.

Déva, 1907. szeptember hó 1.

Bornemissza, s. k. főispán.
 A másolat hitelélül: Kiss.

Magyar Lányok

Képes hetilap fiatal leányok számára.

Szerkeszti Tutsek Anna.

Előfizetési ára negyedévre 3 korona.
 Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

HA ÖNNEK FÉRFI ÉS GYERMEK RUHARA SZÜKSÉGE VAN, SZOLID, MEGBIZHATÓ KISZOLGÁLTÁSRÁ REFLEKTÁL, KÉRJE A LEGUJABB ŐSZI-TÉLI ÁRJEGYZÉKET

NEUMANN M.
 CSÁSZ. ÉSKIR. UDV. SZÁLLÍTÓTÓL.
 BUDAPEST, IV. MUZEUM KÖRÚT 1-3. SZ. A.

Midennemű férfi és női nemi betegségek

ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok-, bujaker (Syphillis és férfilyengesség impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

DR. KAJDACSY

v. or. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
 rendelő-intézetét

Budapest, VI., Andrassy-ut 13. sz.
 Rendel 9 órától 4-ig és este 7-8-ig. — Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. Levél után is biztos siker.

Dr. FÜREDI

v. kórházi főorvos, katona-, megyei és ker. pénztári főorvos, a medjdic-rend lovagja stb.

Titkos betegségek

minden neme, impotentia, nemi és női bajok, legképzettebb specialista, rendel: 9-től 4-ig és este 7-től 8-ig.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 60. sz.
 Vegyi és görsoi vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógy siker. Mérsékelt díj.

CSENDÉS OTTHONOK.

— REGÉNY. —

Írta: K. LARSEN.

30

Együttessen meglátogatták Annát és férjét. Henrik biztos, erőlyes kézzel véget vetett minden titkolódzásnak, amelyet a vő még fenn akart tartani s így azután a két férfi és azoknak feleségeik között bizalmas szívélyes viszony fejlődött, Antónia ugy képzelte, hogy minden korlátot ledönt és tulajdonkép csak most lett leányuk férje a — fiuk.

Henrik maga is különösen megelégedettnek, boldognak érezte magát. Eppen különösen megelégedett és a bizonytalanságnak egy bizonyos érzetével a nagy öröm közepette.

Valami bánatos gyámoltalansággal tapasztalta, hogy közte és felesége között a benső megértés szála megfagyult az évek folyamán és ő belőle hiányzik a képesség ezeket a szálatokat ismét összebogozni. Hiszen évek hosszú tapasztalata rejlett ebben a megismerésben és ő ebből faragta össze az ő sajátos filozófiáját.

Minden bizonynyal Antónia volt életének nagy szerelme és legszebb élménye. De éppenséggel ezt a szót: hogy élmény, használhatta. Ahhoz a ponthoz érkezett, midőn a lelkében lakozó érzelmek háttérbe szorítottak minden erotikus érzést. Ő nem tudta a szerelmet mint örökös égő lángot megtartani, amint Antóniánál még is megvolt.

Gyakran ugy képzelte, ő az a második varázsló tanonc, aki nem találja meg a szavakat, amelylyel elűzze az általa felidézett szellemeket. Mint filozófus az élet értékét sokkal inkább egy hangulatban, vagy szemlélődésben találta fel. Ez egy neme a finomult izlésnek, mely legbensőbb érzéseiben titokzatosan gyökerezett, s mindig erőlyebb, ellentállhatatlanabb igényt támasztanak ellene, minél inkább öregedik.

A zene is odafaragott, a tudományos gyűjtés és rendezgetés szintén.

És vele szemben olyan nő állott, kinek életében nem volt hely aprólékos érzésekre, csupán egy nagy ösztön a szerelemre, teljes szívvel, lélekkel. Ezt az ösztönt, ezt az érzést pedig ő keltette életre és folytonosan csak az ő személyével volt összekötetetésben.

Azon fajta asszonyokhoz tartozott, kiknek folyvást gyermeket kellett volna szülni, azokkal nagy szomorú sorscsapásokat végig szenvedni és amelyen teljes életükkel résztvettek volna.

Henrik nagyon jól tudta, milyen nyomorúságos kárpótlás az, melylyel a szeretetreméltóságát, kedélyességét, a könyvek és művészetek iránt érzett szeretetét — nyújtja neki s néha félig szórakozott állapotban. Az az érzés, hogy gondolatainak, szemlélődéseinek védbástyája mögé vonuljon, mindig erőlyebb és erőlyebb lett benne.

Nem volt beképzelt ezen megfigyeléseire. Ellenkezőleg: minél többet látott a világból és emberekből, mennél többet tanult a könyvek-ből, annál kevésbé nevezte azt tudománynak — csak álmodozásnak. És körülnezve a világban. szorosabban érezte számtalan emberrel az összetartozandóságot, akik bensőleg ugyanazt az érzést táplálták, mint ő. Legyenek azok bármilyen hasznos, praktikus életnézetben, akármi-lyen kevés idővel rendelkezzenek, hogy ezen álmuknak eleget tegyenek és a legnaivabb módon kielégítsék, mégis csak meg van és él bennük. A legkülönbözőbb nevekké ruházzák fel, kezdve a halásztattól, egészen a filozófiáig mindegy! Ellenséges érzülettel áll szemben a követelő élet meleg vérkeringésével, s minthogy Antónia is ilyen meleg vérkeringéssel bírt, vele is szemben állt. Még Falsen számára is némi tirannizmust képviselt, bármennyire és szivesen áldozta fel magát érettük.

Volt idő az életben, amikor megpróbálkozott megbirkózni vele, éppen Antróniához érzett szerelmével.

De ah, ez a szerelem még követelőlyebb volt, mint az, amitől menekülni akart! És ez a tirannizmus egy élő ember hatalmát képviselte, egy elragadó asszony által. Ő nem ismert kegyelmet. Ez az asszony vagy mindent, vagy semmit sem akart. Egész erejéből, öntudatlanul küzdött a legcsékélyebb ellen, ami útjába állt és elrabolni készült a kizárólagos birtokát.

Henrik gyakran képzelt, hogy választás előtt áll, vagy feltétlen rabszolgája lesz vágyainak, vagy szerelmének, melyet felesége iránt érzett. Az utóbbit az élet bölcsességének tartotta: hiszen maga az élet támad belőle.

De az asszonyok szerelmi tirannizmusa nagyon is szigorú, mert nagyon is érzékeny féltékeny és valódi áldozatkészségtől nagyon távol.

És mégis milyen nem szivesen vonta ki magát a despotizmus alól, hiszen maga a kegyetlen uró legjobban szenvedett, aki olyan dusan jutalmazó uralkodónó volt!

Ezért érzett Henrik olyan benső örömet, hogy ismét olyan ellenállhatatlanul hozzá vonzódik. Antóniának üde, emberi boldogsága — melyet Anna jövendő boldogsága felett érzett — őt is elragadta.

(Folyt. köv.)

Hol keressük a LEGJOBB POWDERT?

Kérjünk MÜLLER J. L.-től

Blaha Serail Poudert

Blaha Serail Poudert (Blaha Serail Poudert) a világ legjobb pora. Valamennyi szempont legelőbbje egy nappalra, mint másoké, tekintettel arra, hogy a por a legelőbbje a körlevegő ártalmának távolított. Mint a por a legelőbbje a körlevegő ártalmának távolított. Mint a por a legelőbbje a körlevegő ártalmának távolított.

Egy doboz ára 60 krajczár. Nagyobb doboz ára írott.

GREME POMPADUR

Greme Pompadur (Greme Pompadur) a világ legjobb pora. Valamennyi szempont legelőbbje egy nappalra, mint másoké, tekintettel arra, hogy a por a legelőbbje a körlevegő ártalmának távolított. Mint a por a legelőbbje a körlevegő ártalmának távolított.

Egy tégely ára 1,60 forint. Egy tégely ára 1,60 forint.

MÜLLER J. L.

Budapest, IV., Koronaheczeg-u, 2. Az országban mindenütt kapható.

"King" vadászöltöny K 32

Burberry

világhírű angol vízmentes, könnyű és porózus szövetből készült

Burberry vadászöltöny „King” minden színben K 48.—

Burberry vadász-köppeny K 50.—

Burberry Hubertus vadász-sportkabát K 48.—

Loden vadászöltönyök nagy választékban K 32.— től felfelé csakis

KOCH TESTVÉREK

Budapest 26. legnagyobb férfi-, fiú- és gyermekruha-áruháza Károly-körút

HETI MŰSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Fővárosi Magyar Színház (Budai Színház)	Magyar Színház	Városi Nyári Színház	Uránia
19 Csütörtök	Antigone. Országgyűlési szállítás	Lohengrin	Bernát	Göre Gábor Budapestön	Hoffmann meséi	A vig özvegy	—	Shakespeare
20 Péntek	Az egérke	—	Nincs elvámolni valója?	Göre Gábor Budapestön	A vigadó özvegy	A vig özvegy	—	Shakespeare
21 Szombat	Az egérke	Pillangó kis-assz.	Bunbury	Göre Gábor Budapestön	A tévedt nő	A vig özvegy	—	—
22 Vasárnap d. u. este	A dor Az egérke	Sámson és Delila	Bernát Bunbury	A vig Nibelungok Göre Gábor Budapestön	A szokott katona Casanova	A vig özvegy A vig özvegy	—	Az élet komédiája Shakespeare

KÜLÖNFÉLÉK.**Öreg temető.**

Öreg temetőnek vén temető csősze, Sirok hantolója, Szomorú fűzfáknak meggyesegetője, Sirkőnek, fejének meghitt ösmerője, Csöndes gondozója.

Mindenki sírjának meg van az ásója, Husz garas adója. Be nem temetett föld buja kaszálója Vén temetőcsőznek kenyeret adója, Kis komencziója.

Nyáron szép vasárnap a temető löcán Ül egy-egy paraszttal. Vén temetőcsőznek ma pipázó pajtás, Holnap meg egy fejfa, vagy egy fűzfahajtás. Az idő, hogy nyargal.

A temető löcán nagy szóbeszéd járja: Az uraság halt el. Fiaaton, alig harmincz néhány évvel, Hűvös kriptá várja folyondár repkényvel, Nagy szomorú fűzzel.

Mégse kondul benn a templom kis harangja, Nem lendül a nyelve, Nem gyónt, nem is állott utolsó kenetnek. Bolondok bolondja, tagadó eretnek, Az istentelenje.

Meghagyta halálán írott testámentum, Nagy követeléssel: Vigyék külsőszágra, vessék el a gondját, Nagy lobogó tűzbe a husát, a csontját Porig égessék el!

Égetett hullának nincsen sírásója, Se fejfa adója. Be nem temetett föld buja kaszálója Vén temetőcsőznek kenyeret adója, Kis komencziója.

Szebenyei József.

(Neveteseb bélyeggyűjtemények.) A világ legértékesebb bélyeggyűjteményei, mint egyik amerikai lap írja, nem Amerikában, hanem Európában találhatók föl. A legértékesebb pedig ezek között is a Ferrari-féle gyűjtemény Párisban. Ennek a gyűjteménynek Sir Cooper Daniel vetette meg az alapját 1862-ben. 1878-ban már 60,000 koronáért adta el Ferrari márkinak. A gyűjtemény ekkor 250,000 darabból állott. A márki költségét nem kimélve, mindent elkövetett, hogy a gyűjtemény teljes legyen. Több mint husz ügynök utazott állandóan a világ minden részében, hogy a még hiányzó bélyegeket beszerezhesse. Egész sereg hivatalnok foglalkozott a bélyegek válogatásával s rendezésével, amelyeknek értéke Ferrari halálakor már hét millió koronára rugott. Ferrari gyűjteménye után III. Sándor orosz császár bélyegei a legértékesebbek. A gyűjtemény a császár halálakor 190,000 darabból állott. Edevárd angol király is igen tekintélyes bélyeggyűjteménnyel rendelkezik, amennyiben bélyegeinek száma 1890-ben 170,000 volt. Különösen értékes bélyeggyűjtemények birtokában vannak még az edinburghi herceg, báró Rothschild s még igen sokan Francia- és Angolországban. Amerikában is több olyan gyűjtemény van, amelyeknek értéke fölülhaladja az egy milliót. Az első nyilvános bélyegkiállítás 1870-ben rendezték Drezdában. Nagyobb szabású kiállítást rendeztek Bécsben 1890-ben és Londonban 1893-ban. Berlinben állandó „bélyegmuzeum” is van. A bélyegkereskedés központja kétségtelenül San-Francisco, ahol ötven bélyegüzlet van s amelyek évi forgalma több mint 50 millió dollárra rug. Köztudomású, hogy egy-egy bélyeg néha mily nagy értéket képviselhet; egy-egy ritkább példányért néha ezreket is szívesen megad a gyűjtő. A bélyegek értéke is azonban, mint minden más dologé a világon, ingadozásoknak van alávetve. Így például a helgolandi bélyegek értéke hirtelen igen magasra emelkedett, a mikor Helgoland a németek kezébe került s megszüntette saját bélyegeit. Igen sokat adnak a régi kantonbeli városok: Zürich, Genf, vagy Bazel bélyegeinek egy-egy példányáért. A melyik bélyeggyűjtő azonban egy Mauritius-szigetbeli 1894. évből való bélyeg birtokában van, méltán „vagyonos”-nak mondhatja magát. Egy ilyen „Mauritius”-nak az értéke 15—20,000 koronában van megállapítva a bélyegárjegyzékekben

(Villámhárító fák.) Egy amerikai újság fölledezte, hogy a rézbőrűek vihar idején a nyírfák alá menekülnek. A dolognak van valami alapja, mert a különböző fanemek a villámcsapás veszedelemét illetőleg nagy eltéréseket mutatnak. Mialatt például egy bükkfát egyszer ér a villám, a tölveleknél legalább tizenötször. Ez egyrészt a fa villamos vezetőképességétől, másrészt pedig a gyökerek formájától és attól függ, hogy milyen a talaj, amelyben az illető fanem a legjobban tenyészik. Tenessében eddig még egy fűzfába sem csapott be a villám, de kérdés, hogy mennyi fűzfa van ott egyáltalán a többi fanemekhez képest és hogy közönséges fűzfáról van-e szó, vagy pedig egy olyan fanemről, mely csak Amerikában tenyészik.

(Házasságközvetítő tojás.) Egy liverpooli nagy tojáskereskedő raktárnoka éppen egy Kanadából érkező tojáslada felbontásával foglalkozott, midőn a felnyitott tető alatt ilyen levelet talált: „Ezen tojásokat a ládába rakta Meade asszony, aki harmincz esztendő, csinos, magános özvegy. Lakik Meade-telepen — Belewiewben, Maniába állam.” Mi sem természetesebb, minthogy a raktárnok özvegyi szívet rendkívüli módon felingerülte ez a levélke és rögtön elküldte arcképét Meade asszonynak, aki három nap múlva csak annyit táviratozott: „Jövök”. Es csakugyan megérkezett Liverpoolba, hol házasságra lépven, rövidesen és közösen beszűntették az özvegyi életet.

(Az állatok ösztöne.) Humboldt, a nagy természettudós már régebben kimutatta, hogy az állatok mennyire megérzik előre a nagy természeti szerencsétlenségeket. Humboldtnek ezt a nézetét megerősítik a jelenségek, amelyeket a Pelész-tüzhányó vidékén észleltek. A tüzhányó kitörése előtt a kigyók és a gyíkok csapatostól menekültek a hegy környékéről. Az igavonó állatok megmagyarázhatatlan nyugtalansága is bámulatba ejtette a lakosokat. A francia akadémia legutóbbi ülésén Mascard tartott az állatok ezen különös előérzetéről érdekes felolvasást. Kimutatta, hogy a vándormadarak vonakodnak olyan helyekre vonulni, ahol ragadós betegség, pestis, vagy kolera dúl. Különösen a kisebb madaraknak, a fecskéknek s a verebeknek van meg ez az érdekes ösztönük.

A Franklin-Társulat könyvkiadóhivatala a művelt köröknek teljes tisztelettel ajánlja SZITNYAI ELEK következő munkáit:

Ész és szív.

Értekezések a lélektan, neveléstan és életbölcselet köréből.

Ára füzve 5 korona.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium által középiskolai tanári könyvtáraknak 1147/903. számú rendelkezéssel ajánlott munka.

Pedagógiai irodalmunk egyik elsőrangú terméke. — Mély tudományos tartalom, népszerű előadás. — Az erkölcsbölcselet könyve.

Lélektan és logika.

Negyedik javított kiadás. — Tíz képpel.

Ára füzve 2 K 80 L.

Modern, tudományos lélektan, pszichológiai alapon. — Fejlesztési világosak, könnyűek. — Hasznos tanácsok a bölcs és boldog élethez.

Tanulmányok

a magyar ifjúság és a művelt közönség számára.

Második kiadás.

Ára füzve 2 K 40 L. — Vászonnkötésben 3 K.

Egy művészlelkű, mélykedélyű és széles látókörű író felettébb nevelő hatású esszai.

A szellemi tehetségek eredete.

Ára füzve 1 korona.

Vizsgálódások az élet és a tudomány világából. — A talenatum és a genie születése. — Szülőknek, nevelőknek egyaránt tanulságos értekezés.

A hibás gondolkodás

mint a boldogulás legfőbb akadálya.

Ára füzve 1 K.

Gondolatok a nevelés és tanítás világából. — A könyvet nagy tudás, józan világnézet, erős erkölcsi felfogás jellemzik. — Mélyenjáró, becses filozófiai feljegyzések.

„A Magyar Filozófiai-Társaság közleményei.”

Szerkeszti SZITNYAI ELEK.

Budapest, VIII., József-körút 23. sz.

Egy évfolyam ára 6 K.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. l.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

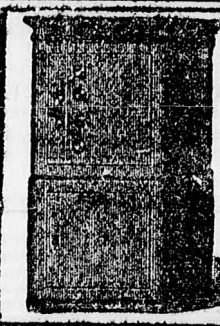
JEGYÜRÜK HÁZAJÁNDÉK TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ- és MŰRÉSZ üzletében szerezhetik meg BUDAPEST, Erzsébet-körút 29. VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOTT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVÉ

Gimnáziumi,

reál, kereskedelmi, polgár egyéves önkéntességi, bármely erőttségi vizsga letévesztéséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanítást kitűnő philologus és matematikus. Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A bannulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. Goitein Heinrich Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. emelet 10.

Pénzszekrények

egy darabból álló köpennyel legelőnyösebben beszereshetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM nagy pénzszekrénygyárak és trezoréptételezők magyarországi vezérképviseletének

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, V. Képviselet minden városban keresztetnek. ÁRJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN. Régi szerkeszteteket csereképen átvesszünk.

Nyugdíjasok és állami tisztviselők Pénzkölcsönt

legszolidabb alapon, rövid idő alatt minden előleges költségek nélkül kaphatnak, állami, megyei, városi tisztviselők és bármely állásban volt nyugdíjasok 5-40 évig terjedő időre.

FISCHER SÁNDOR bankbizományos Budapest, VII., ker. Rákoczi-ut 80 szám.

Magyar kir. államvasutak. Budapest jobbpárti üzletvezetőség. 33408/1907. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbpárti üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a budapest-keleti pályaudvar állomáson létesítendő fűtőházi laktanya épület előállítására.

A tervet az ajánlati költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapest, a magyar királyi államvasutak budapest-jobbpárti üzletvezetőségének építési és pályafentartási osztályában (VIII. ker. Kerepesi-ut 3.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1907. évi október hó 1-én déli 12 óráig nyújtandók be aláírott üzletvezetőség titkárságánál (Budapest, VIII. ker. Kerepesi-ut 3. szám.).

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a Budapest, Keleti pályaudvar állomáson létesítendő fűtőházi laktanya-épület előállítására.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1907. szeptember hó 30-án délelőtt 12 óráig 2000 korona azaz kétezer korona bánatpénz teendő le a magyar királyi államvasutak budapest-jobbpárti üzletvezetőség gyűjtőpénztárában (VIII. ker. Kerepesi-ut 3.) akár készpénzben, akár állami letétre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel. Budapest, 1907. szeptember hóban.

Budapest-jobbpárti üzletvezetőség. (Utánnomást nem dijazunk.)

BIZTOS gyógyulást keresőknek

ki kárully nemi betegségben szenvednek

mint húgycső és hólyagbajok, húgyveszélykötések, vesztel savarok, éjjeli magömlések, sebék és bujakóros bannulmak (syphilia), az önterítés utóhatásaitól fellépő idegajok, korai fertőző elgyengülés, bármily bókintések stb. nőknél fehérvérzés, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigorú szan tudományos és lelkiismeretes gyógymédjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. or. és kir. osztály főorvos országos hírt és a legelsőbb 83 éve fennálló rendelő intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4 óráig és 7-8 óráig este. Idült húgycső és hólyag bajok vizsgálata villamos húgycsővizetési segélyvel. Vidékiek levelekre kimerülő választ és szakszerű tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosított. Nőknek külön váróterem.

Ezen specialista legjobban ajánlható esorielölt gazdag tapasztalatal alapján, melyeket a kórház húgycsővizetési és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban, emerit. kórházi orvos,

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makacs titkos betegséget

(húgyosfolyást sebeket, syphillist stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség) még idősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendes foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerzek.

Rendelés: d. o. 9-3-ig és este 6-8-ig. Budapest, Erzsébet-körút 12. szám.

Félmelot. — Bejárt a léposónál. — Külön váróterem.

Advertisement for GUMMI medicine. Includes illustration of a woman and text describing the product's benefits for various ailments.

